

Békés megye Területrendezési Terve módosítás Javaslattevő Tervfázis

Környezeti Értékelés (munkaközi anyag)

Készítette:
Dr. Kollányi László

Készült a Budapesti Corvinus Egyetem Tájtervezési és Területfejlesztési
Tanszékén a Pestterv Kft. megbízásából

Budapest, 2011. június

A környezeti vizsgálat és a Natura2000 hatásbecslési dokumentáció a területrendezési tervvel párhuzamosan, folyamatosan, iteráló jelleggel, de műfajánál fogva mindig „lemaradva”, fáziskéséssel készül a tervezéshez képest. Jelen dokumentáció ezért számos esetben csak munkaközi anyagnak tekinthető.

Tartalomjegyzék:

Bevezetés	3
1. Békés megye Területrendezési Terv módosításának ismertetése, céljainak összevetése más releváns országos és közösségi koncepciók, programok céljaival	5
1.1. Békés megye Területrendezési Terv főbb céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés szempontjából fontos elemeket	5
1.2. A terv célrendszerének összevetése az országos illetve megyei szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi, valamint vízgazdálkodási célokkal.	6
1.3. A módosított terv összevetése más releváns országos tervekkel, koncepciókkal	12
2. A környezeti értékelés kidolgozásának ismertetése.....	23
2.1. A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata, kapcsolódása a tervezési folyamathoz.	23
2.2. A környezeti értékeléshez felhasznált információk leírása és jellemzése.	23
2.3. A KV készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására	24
2.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása.....	24
3. A módosított Békés Megye Területrendezési Terv környezeti hatásainak vizsgálata	28
3.1. A terv rész céljainak környezeti szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása	28
3.2. A jelenlegi környezeti állapot releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése.	29
3.3. A tervben javasolt térségi területfelhasználási kategóriák kijelölésével és övezetek lehatárolásával kapcsolatos azon környezeti jellemzők azonosítása, amelyekre a terv valószínűleg jelentős befolyással lesz.	33
3.4. A terv által feltárt környezeti konfliktusok értékelése, és a környezeti állapot várható alakulása abban az esetben, ha a felülvizsgálat javaslatai nem valósulnának meg	39
3.5. A terv céljainak megvalósulásával közvetve vagy közvetlenül környezeti szempontból negatív hatást kiváltó tényezők feltárása, különös tekintettel azokra a tervi elemekre, amelyek a természeti erőforrások igénybevételét vagy a környezetterhelés, vagy az emberi egészség károsodásának közvetlen előidézését jelentik.	40
4. Javaslat környezeti szempontú intézkedésre	41
4.1. A terv érvényesülése során fellépő, környezetre és az emberi egészségre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések	41
4.2. Javaslat olyan környezeti szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a terv által befolyásolt más terveknél figyelembe kell venni	43
5. Monitorozás és indikátorok meghatározása	44
5.1 A terv érvényesítése során fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan indikátorok meghatározása, monitorozási javaslatok értékelése.	44
6. Összefoglalás.....	49
1. Melléklet	50
2. Melléklet Területi összehasonlítások térképei	51

Bevezetés

A stratégiai környezeti vizsgálat (SKV) a környezeti hatásvizsgálatból (KHV) kifejlődött olyan eszköz, amely a konkrét beruházásokhoz hasonlóan, de léptékét tekintve annál sokkal szélesebb értelemben véve az ágazati vagy országos fejlesztési koncepciók, programok környezeti hatásait vizsgálja. A két hatásvizsgálati forma alapvető különbségei ebből a léptékbeli eltérésből származnak. A stratégiai környezeti vizsgálatoknak ezért két megközelítése létezik. Az első szerint a vizsgálat a hagyományos környezeti vizsgálat módszertanának kibővítése fejlesztési koncepciókra, programokra. A másik a célorientált megközelítés (a jogszabályba is ez került), ami szerint a környezeti célokat kell integrálni a tervezési folyamatba, dokumentumokba.

Az SKV azon következmények felbecsülése, amelyek bizonyos stratégiai elképzelések (stratégiák) megvalósulása esetén a természeti, társadalmi és gazdasági környezetet érik.

Az SKV olyan módszeres és átfogó, iteratív jellegű döntés-előkészítő eljárás, amely tervek, programok, illetve különböző változataik megvalósulása során a várható hatásokat hivatott feltárni és értékelni – a folyamat legkorábbi fázisától kezdve. A vizsgálati eljárás elemi része a nyilvános, áttekinthető és számon kérhető döntéshozatal is. A vizsgálat eredményeit tanulmány mutatja be. Az SKV folyamata a terveket és programokat jóváhagyó döntésekre kíván hatást gyakorolni.

A tényleges hatások igen nagyszámú hatásviselőt, valamint nagy területet érinthetnek, ezért a feladat nem lehet a változás nagyságának adott helyre és/vagy hatásviselőre vonatkoztatott becslése, hanem inkább a változás irányának adott térségre való kivetítése és elemzése.

A stratégiai környezeti vizsgálat, hatásértékelés során a hatások jelentőségét és a nekik kitett terület jellemzőit vizsgálva a következő fő kritériumokra kell részletesen kitérni:

- a hatások valószínűségére, időtartamára, gyakoriságára és visszafordíthatóságára,
- a hatások kumulatív jellegére,
- országhatáron átterjedő voltára,
- az emberi egészség és a környezet (például balesetek általi) veszélyeztetésére,
- a hatások térbeli kiterjedtségére (földrajzi terület és a potenciálisan érintett lakosság),
- a befolyás alá kerülő területnek a sajátos természeti adottságok vagy kulturális örökség miatti, a környezetminőségi határértékek túllépése miatti vagy az intenzív földhasználat miatti sérülékenységére, az olyan területeken vagy tájakon várható hatásokra, amelyekre nemzeti, közösségi vagy nemzetközi védelem vonatkozik, különös tekintettel az élőhely és a vadon élő madarak védelméről szóló direktívák előírásaira. (Czira T.)

Békés megye Területrendezési Terv módosításának területrendezési terv programjához kapcsolódóan készülő környezeti vizsgálat (SKV) fő célja, hogy a tervezési, az egyeztetési és az elfogadási folyamatban segítse a körültekintő fenntarthatósági szempontokat figyelembe vevő döntéshozatalt.

A terv készítési folyamatában arra törekedtünk, hogy felhívjuk a figyelmet azokra az értékekre, amelyek mentén a megye fenntartható fejlődése biztosítható, illetve

javaslatokat fogalmazzunk meg arra vonatkozóan, hogy ezen értékek károsítása elkerülhető legyen.

A Bruntland Bizottság és a riói konferencia szerinti környezeti, társadalmi-gazdasági fenntarthatósági elvek, azok amelyek hosszú távon biztosíthatják környezet védelmét, megőrzését. Ennek a környezeti fenntarthatóságnak az elveit tovább kellene erősíteni a tervben. Környezeti szempontból a fenntarthatóság azt a „zsinórmértéket” jelöli ki, amelyhez a tervnek igazodni illik.

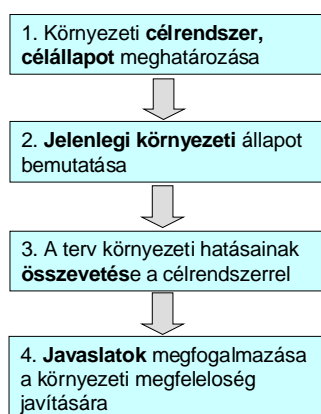
A **környezeti keretek** tekintetében három alapvető feltételnek kell megfelelnie a fenntartható fejlődésnek:

- (1) a környezeti elemek és rendszerek terhelhetőségét meg nem haladó, regenerációs képességét nem veszélyeztető használata, hasznosítása,
- (2) a környezeti értékek fenntartása, megőrzése,
- (3) Az anyagfelhasználás és anyagkibocsátás mérséklése a terhelhetőség folyamatos nyomon követésével.

A **gazdaság, mint eszköz** fenntartható fejlődés értelmében a társadalmi fejlődést szolgáló célok mentén, racionális (pl. hosszabb távon működőképes) keretek között biztosítja a stabilitás és kiegyensúlyozottság felé törekvő gazdálkodást a rendelkezésre álló technikai eszközökkel és környezeti, emberi és tőke jellegű erőforrásokkal, biztosítva, hogy a helyi kis és közepes méretű gazdálkodási egységek **jó stabilitással és alkalmazkodó képességgel rendelkezzenek.**

A fenti környezeti feltételek, keretek vizsgálata és a terv tartalma alapján megállapítható, hogy **a területrendezési tervek**, ezen belül is Békés megye Területrendezési Terv környezeti „érzékenysége” magas.

A területrendezési tervnek nem közvetlen célja és feladata a térség értékeit, közös értékrendjét és jövőképét megfogalmazó hosszú távú fejlesztési koncepció megalkotása (ez a területfejlesztési koncepciók feladata).

A térségi stratégiai dokumentumokban megfogalmazott célrendszert átvéve (1. ábra) a környezeti vizsgálat bemutatja a jelenlegi környezeti állapot tervvel kapcsolatos adottságait, összehasonlítja terv és stratégiai dokumentumok célrendszerét előrevetíti, előrejelzi a terv a várható környezeti hatások irányát, nagyságrendjét.

1. ábra. A környezeti értékelés főbb lépései

1. Békés megye Területrendezési Terv módosításának ismertetése, céljainak összevetése más releváns országos és közösségi koncepciók, programok céljaival

1.1. Békés megye Területrendezési Terv főbb céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés szempontjából fontos elemeket

Békés megye hatályos területrendezési terve 2000-2005 között készült, az akkor hatályos tartalmi követelmények figyelembevételével. A tervet a Megyei Közgyűlés 15/2005. (X.7) KT számú rendelettel fogadta el. Békés Megye Területrendezési Terv módosítás (BMTTrT) készítésének jogi alapját az 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről és a végrehajtásáról szóló 218/2009 Kormány rendelet a területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről jelentik.

A törvény szerint a területfejlesztés és területrendezés **célja és feladata:**

- a) az ország valamennyi térségében a **szociális piacgazdaság kiépítésének** elősegítése, a **fenntartható fejlődés feltételeinek** megteremtése, az **innováció térbeli terjedésének** elősegítése, a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak **megfelelő térbeli szerkezet** kialakítása;
- b) a főváros és a **vidék, a városok és a községek, illetve a fejlett és az elmaradott térségek és települések közötti** – az életkörülményekben, a gazdasági, a kulturális és az infrastrukturális feltételekben megnyilvánuló – jelentős különbségek mérséklése és a további válságterületek kialakulásának megakadályozása, társadalmi esélyegyenlőség biztosítása érdekében;
- c) az ország térszerkezete, településrendszere **harmonikus fejlődésének** elősegítése;
- d) a nemzeti és **térségi identitástudat** megtartása és erősítése.

A területrendezési terv előírja az 5 évenkénti felülvizsgálatot.

- Hatályba lépett 2008. évi L. törvény az országos területrendezési tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításáról,
- Életbe lépett a Kormány 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelete a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól.

A negyedik sürgető körülmény nem jogszabályban szabályozott, hanem a megváltozott, felgyorsult társadalmi, gazdasági környezet következménye.

A területfejlesztési törvény végrehajtási utasítás szerint a területrendezési terv célrendszere egy komplex célrendszeren keresztül (átfogó cél, horizontális cél, specifikus cél, területi cél) kerül megfogalmazásra.

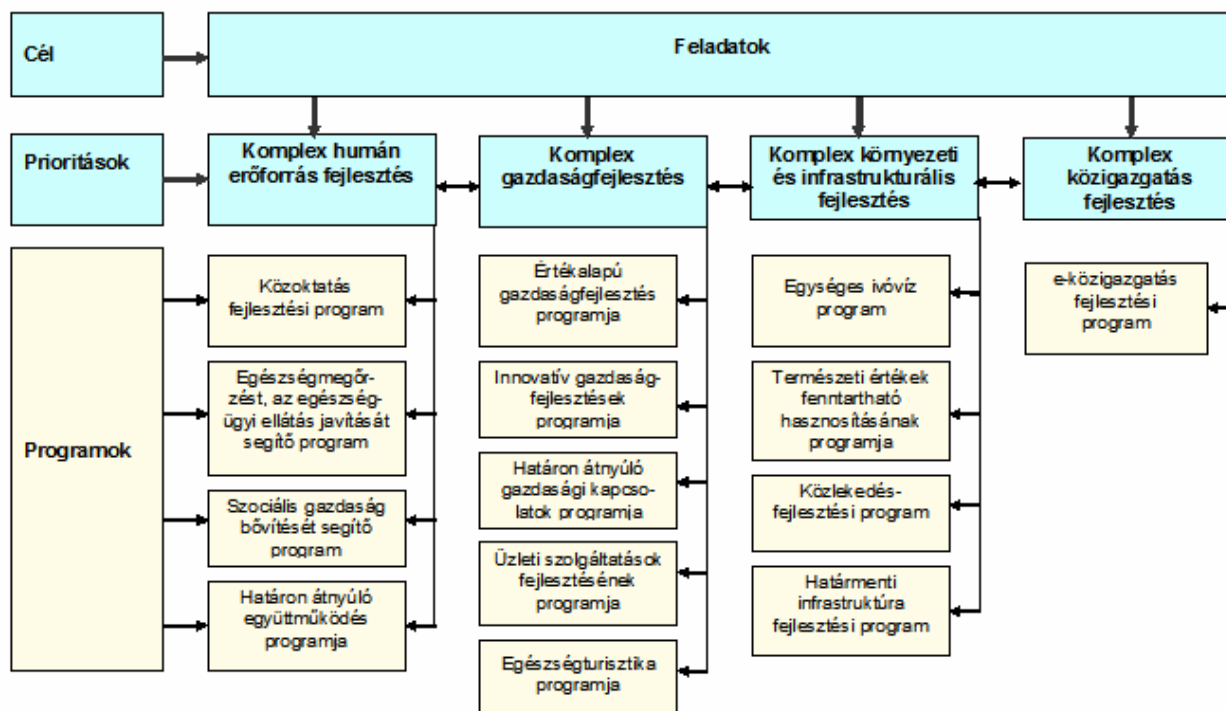
A területrendezési terv módosításának keretében önálló célrendszert tartalmazó dokumentum nem készült.

A környezeti vizsgálat készítésénél hat, a térségre készült fejlesztési, koncepciót, tervet, stratégiát, vizsgálatot tekintettünk át. A stratégiai dokumentumok célrendszerének vizsgálatánál elsősorban a környezettel, vízgazdálkodással kapcsolatos célokat vizsgáltuk.

1.2. A terv célrendszerének összevetése az országos illetve megyei szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi, valamint vízgazdálkodási célokkal.

Békés Megye Fejlesztési Programjának aktualizálása 2007-2013, (BMFPA)

Békés megye 2007-2013 időszakra vonatkozó fejlesztési terve integrált felfogásban készült. A 2007-2013 közötti időszakra kidolgozott megyei fejlesztési stratégia összefoglalta a megyét érintő, a Megyei Közgyűlés, ill. a Megyei Területfejlesztési Tanács kompetenciájába tartozó fejlesztési célokat; kijelölte a célokkal kompatibilis, az UMFT-el összhangban az EU forrásokból támogatható releváns programokat és projekteket; vizsgálta a programokat és a projektkezdeményezéseknek az UMFT - el való kompatibilitását; felmérte a projektek várható forrásszükségletét. Egyrészt komplexen kezelte a fejlesztési megoldásokat, másrészt integrálta az Új-Magyarország Fejlesztési Terv ágazati, a Dél-alföldi Régió Regionális Operatív Programjának (DAOP) megyei elképzeléseit, továbbá a Körös Fejlesztési Terv megállapításait.

A komplex környezeti és infrastrukturális fejlesztés prioritáson belül az alapvető cél a bioenergetikai ipar meghonosítása, ill. az ehhez kapcsolódó K+F részfeladatok megoldása. Az alprogram főbb elemei:

- Alapanyagtermelési (energianövény és takarmánynövény termesztés), integráció, növénynemesítés, szállítási logisztikai feladatok megoldása.
- Technológia fejlesztés K+F+ I feladatok elvégzése.
- Biomassza üzem felépítése, hőenergia előállítása, „zöldáram” termelés.

- Etanol gyártás melléktermékeként keletkező takarmány előállítás.

BMFPA átfogó céljai	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
Komplex környezeti és infrastrukturális fejlesztés		
Egységes ivóvíz program	++	A terv tartalmazza a regionális jellegű infrastruktúra hálózatokat és jövőbeni fejlesztéseket. A településszintű hálózatfejlesztéseket településrendezési tervek tartalmazzák.
Természeti értékek fenntartható hasznosításának programja	++	A terv nem tér ki a hasznosítási programra (ez nem feladata), de tartalmazza a megye természeti értékeit (ökológiai hálózat, Natura2000 területek).
Közlekedésfejlesztési program	+++	A szerkezeti terv tartalmazza a közlekedéshálózattal kapcsolatos fejlesztési elképzeléseket.
Határmenti infrastruktúra fejlesztési program	++	A terv nem kimondottan a határmenti együttműködés kiszélesítéséről szól, de kitér a határmenti térségek együttműködési lehetőségeire, infrastruktúra hálózat összekapcsolására.
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat		

1. táblázat. Illeszkedés a BMFPA átfogó céljaihoz

Békés Megye Területfejlesztési Terve (BMFTT), 2007-2013

A területfejlesztési terv célrendszerében a „Környezeti fenntarthatóság javítása” specifikus cél fogalmazza meg a környezetminőséggel kapcsolatos célkitűzéseket. Békés megye legnagyobb értéke természeti adottságaiból a táj viszonylagos érintetlenségéből adódik. Az átfogó cél, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése oly módon, hogy a legfontosabb környezet-egészségügyi problémák áttekintését, rangsorolását követően ezek helyi szinten történő megoldásával hatékony megelőzési prevenciók rendszer jöhessen létre.

Kiemelt feladatok.

- Az allergiás légúti megbetegedések gyakoriságának csökkentése és a lakosság egészségi állapotának javítása a biológiai allergének koncentrációjának csökkentése révén.
- Lakott területek talajszennyezettségi viszonyainak és a hulladéklerakók környezetkárosító hatásainak elemzése és intézkedési javaslat az ép viszonyok helyreállítására.
- Azbeszttartalmú szigetelést tartalmazó épületek felderítése, az azbesztmentesítés sürgősségének elbírálása, az azbesztbontások kivitelezése.
- A rekreációs célú vízhasználatokkal valamint az ásvány- és gyógyvizekkel kapcsolatos higiénés biztonság fokozása.
- Zajtérkép elkészítése, különös tekintettel a nagyvárosok és közlekedés szempontjából túlterhelt területek, valamint a zajra, vagy folyamatos zajterhelésre különösen érzékeny gyermek és ifjúsági csoportok által kiemelten fontos területeken (óvodák, iskolák, játszótérek).

BMTrT átfogó céljai	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
7. Komplex környezeti- és infrastruktúra fejlesztési prioritás		
7.1 Egészséges ivóvíz program		
7.1.1. Vízbázis védelem	+++	A terv tartalmazza a felszín alatti és feletti vízbázisvédelmi területeket.
7.1.2. A vízi közművek kiépítése, modernizálása	+++	A vízi közművek ábrázolásra kerülnek a szerkezeti tervlapon.
7.1.3. Határon átnyúló környezet- és természetvédelmi együttműködés fejlesztése	+	A terv csak a megyei környezet és természetvédelmi területekkel foglalkozik. Érdeemes lenne a romániai határmenti Natura2000 és természetvédelmi területeket, ökofolyósókat is megjeleníteni a tervlapokon.
7.2 Természeti értékek fenntarthatóságának programja		
7.2.1. Kommunális és állati eredetű hulladékgazdálkodási infrastruktúra fejlesztése		
<ul style="list-style-type: none"> o Térségi komplex hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása. o A keletkező hulladékok mennyiségének csökkentését szolgáló tevékenységek fokozása. o Szelektív hulladékgyűjtési rendszerek létrehozása, hulladékgyűjtő szigetek és udvarok létesítése. o A hasznosítható és kigyűjtött hulladékok feldolgozása ipari háttérének kialakítása, feldolgozó üzemek létesítésének ösztönzése, a térség komplex hulladékátrakó rendszerének fejlesztése. o A biológiailag lebomló szerves anyagok komposztálási rendszerének és hasznosításának a fejlesztése. o A települési felhagyott hulladéklerakók rekultivációja 	+++	A tervmódosítás nem tér ki teljes mértékben a hulladéklerakó, feldolgozás minden elemére, de ez nem is feladata a tervnek. A térségi és települési felhagyott hulladéklerakóhelyek ábrázolásra kerülnek a tervben.
7.2.2. Száraz-ér ökofolyósó program		
A folyó ökológiai egyensúlyának megőrzése	+++	Az övezeti tervlapon feltüntetésre kerül az ökológiai hálózat, amely a szabályozással kiegészítve hozzájárul az egyensúly megőrzéséhez.
Környezettudatos gazdasági- és turisztikai hasznosíthatóság megteremtése	+/0	Nem BMTrT feladat.
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat		

.táblázat. Komplex környezeti- és infrastruktúra fejlesztési prioritások illeszkedése

Békés Megye Környezetvédelmi Programjának Felülvizsgálata (BMKPF), 2008

Az 1995. évi LIII. törvény előírja a települések és a megyei önkormányzatok számára a környezetvédelmi program készítését. A Békés Megyei Önkormányzati Hivatal ennek megfelelően készítette el a SZTE Természeti Földrajzi Tanszékével a Békés Megye Kistérségi Komplex Környezetvédelmi Programját 2008-ban. A megyei program készítése idején csupán néhány Békés megyei település rendelkezett önálló környezeti programmal. A jelenlegi

felülvizsgálat során megállapítható, hogy mára már csupán 2 településnek nincs egyáltalán környezetvédelmi programja. A megye legfontosabb környezetvédelemmel kapcsolatos stratégiai kulcsprogramjainak listája jól tükrözi a környezetvédelemmel kapcsolatos feladatokat.

BMKPF átfogó céljai	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
3.2.1. A megye stratégiai jelentőségű kulcsprogramjai		
3.2.1.1. Vízgazdálkodás		
<ul style="list-style-type: none"> Árvízi biztonság megteremtése Belvízi biztonság javítása Öntözővíz biztosítása Felszíni vízminőség javítása A megye teljes lakossága számára egészséges ivóvíz biztosítása Ivóvízbázis védelem 	+++	A Vízgazdálkodási térség kijelölése, a felszíni és a felszín alatti vízminőségvédelmi övezetek lehatárolása hozzájárul a stratégiai cél eléréséhez.
3.2.1.2. Területhasznosítás		
<ul style="list-style-type: none"> A megye erdősültségének növelése Művelési ágak optimalizálása Tájrehabilitáció 	+++	A megye erdősültsége jelenleg nem éri el az 5%-ot, ezért erdőtelepítési programok indítása rendkívül fontos lenne. A táblaméreték optimalizálása, erdősávtelepítés és a vízfolyások mentén ökofolyosók kialakítása nem kerülhető el. A BMTrT „Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete” illetve „Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete” hozzájárul az erdősültség növeléséhez.
3.2.1.3. Hulladékgazdálkodás		
<ul style="list-style-type: none"> Hulladékgazdálkodási stratégia kialakítása Kapcsolódás a nagytérségi kihatású hulladékkezelési programhoz Másodnyersanyag-hasznosítás A környezetbe kerülő ipari hulladékok mennyiségének csökkentése 	+	A hulladékgazdálkodás stratégiájának kialakítása nem a TrT feladata, de a „Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete elősegíti a cél elérését.
3.2.1.4. Tudatformálás		
<ul style="list-style-type: none"> Integrált területi környezeti információs rendszer Közérdekű környezetvédelmi tájékoztatás Békés megyei Zöld-díj alapítása Oktatáshoz és neveléshez kapcsolódó környezetvédelmi programok támogatása 	0	Nem TrT feladat.
3.2.2. Az országos rendszerekbe integrálódó környezetvédelmi programok		
<ul style="list-style-type: none"> Magyar-román határmenti kapcsolatok környezetvédelmi célú fejlesztése Talajhasználatból adódó károkozás csökkentése Értékes talajképződmények kijelölése, talajtani értékek természetvédelmi jelentőségének fokozása Élőhelyvédelem Biodiverzitás fenntartása Ökológiai hálózat létrehozása Településeket elkerülő utak építése 	+++	A határmenti kapcsolatok bővítésére, a határmenti együttműködésre kitér a TrT. A talajvédelemhez kapcsolódóan lehatárolásra kerül a „Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete”. Az élőhelyvédelemhez kapcsolódóan az Ökológiai Hálózat és a Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció jelent segítséget. A nagyobb megyei települések (Békéscsaba, Orosháza, Gyula) elkerülő útjainak építése folytatódott, illetve már befejeződött. A TrT jelöli

		ezeket az elkerülő szakaszokat.
3.2.3. A területfejlesztési koncepcióhoz, programhoz (és egyéb megyei kihatású programokhoz) kapcsolódó környezeti programok		
<ul style="list-style-type: none"> • Immissziómérő-hálózat fejlesztése • Holtágak rehabilitációja • Megyei szennyvízkezelési program • A termálvíz-gazdálkodás környezetbarátta tétele • A tranzitforgalom okozta környezetterhelés csökkentése • Közlekedésből eredő zajterhelés csökkentése • Kikötő-fejlesztés, vízi szállítási lehetőségek fejlesztése • Kerékpárforgalomra alkalmas hálózat létrehozása • A megye egyedi tájértékeinek kataszterezése • Megyei környezet-egészségügyi akcióprogram folyamatos felülvizsgálata • A környezet által befolyásolt megbetegedések prevenciójának fejlesztése • Allergén gyomok terjedésének visszaszorítása • Megújuló energiaforrások alkalmazásának támogatása 	++	A megfogalmazott feladatok egy része tartozik csak a területrendezés eszközrendszerének hatókörébe. A terv tartalmazza az elkerülő úthálózatot, a kerékpárúthálózatot, vízi szállítási lehetőségeket, kikötőket, szennyvízkezeléssel kapcsolatos fejlesztéseket.
3.2.4. Kistérségi kihatású környezeti programok		
<ul style="list-style-type: none"> • A meglévő szennyvíztisztító művek kihasználtságának optimalizálása • Kezelt szennyvíz és szennyvíziszap termőföldi kihelyezésének potenciális lehetőségei 	+/0	Nem BMTrT feladat.
3.2.5. Települési önkormányzatokhoz és települési rendezési tervekhez kapcsolódó környezeti programok		
<ul style="list-style-type: none"> • Települési környezetvédelmi program készítése • Települési kárinfo készítése • A működő és felhagyott hulladéklerakók környezetre gyakorolt hatásának feltárása • Felhagyott bányagödrök rehabilitációja • Helyi értékvédelem • Műemlékek, műemlék jellegű építmények megőrzése • Kommunális hulladék veszélyes anyagtartalmának csökkentése • Környezetbarát ipari parkok • Alternatív szennyvíztisztítási technológiák propagálása és bevezetése • Települési zajvédelmi rendeletek megalkotása • Mezőgazdasági eredetű levegőszennyezések visszaszorítása • Települési zöldterületek növelése • Korszerűtlen közlekedési eszközök környezeti jellemzőinek javítása, lecserélésük felgyorsítása 	+++	A célok többsége csak áttételesen kapcsolódik a BMTrT feladataihoz. A bányagödrök rehabilitációja, a műemlékvédelem, a helyi értékvédelem, települési zöldterületek védelme megjelenik a területrendezési tervben.
<p>+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat</p>		

. táblázat. Illeszkedés a BMKPF átfogó céljaihoz

Békés Megye Növekedésorientált Gazdaságfejlesztési Programja (BMNGP), 2009

A Program célja, a pénzügyi-gazdasági válság kedvezőtlen következményeinek elhárítása, hatásainak csökkentése, a megye gazdaságának a korszerű tudás alkalmazására alapozott fenntartható fejlődésének előmozdítása, a versenyképesség, valamint a nagyobb hozzáadott

értéket termelő munkahelyek számának növelése, az életminőség javítása. Környezettel kapcsolatos megállapításai, célkitűzései a következők.

BMNGP átfogó céljai	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
Békés megyében jelentős a termál- és a gyógyvíz-vagyon, amelynek kihasználására fokozott figyelmet kell fordítani.	+/0	A terv nem tér ki konkrétan a termál és a gyógyvíz-vagyon hasznosíthatóságára.
A megye földterületének mindössze 4 %-án húzódik erdő, ami lényegesen alacsonyabb, mint az országos átlag. A hiányosságot a folyók és álló vizek ártereinek vadvilága pótolja. Növelni kell a megye erdősültségét.	+++	A BMTrT „Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete” illetve „Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete” hozzájárul az erdősültség növeléséhez.
Nehézkes a megye elérhetősége, úthálózata jelentősen leromlott állapotú.	+++	A terv tartalmazza közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos elképzeléseket.
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat		

. táblázat. Illeszkedés a BMNGP átfogó céljaihoz

Békés Megyei Önkormányzat Társadalmi-gazdasági Programja 2007-2014 (BMÖTGP), 2011

A Program meghatározta az új szemléletű megyei feladatellátás elvi alapjait, mely szerint a Megyei Önkormányzat; érdekeket képvisel és véd, értékeket őriz és fejleszt, a megye egészében gondolkodik és közszolgáltató. A TGP környezetvédelemmel kapcsolatosan a vízgazdálkodás, ivóvíz minőség javítás és belvízvédelem témaköreire terjed ki.

BMÖTGP átfogó céljai	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
Vízgazdálkodás, vízkormányzás, környezetvédelem Békés megye természeti értékei, köztük az édesvizek (folyóvizeink, felszín alatti vízkészleteink) felbecsülhetetlen értéket képviselnek, melyek környezeti terhelése a társadalmi – gazdasági szokások változásával emelkedik. Környezeti értékeink fenntartható hasznosítása, a környezettudatos gazdálkodás a társadalom valamennyi szereplőjétől nagyfokú együttműködést és odafigyelést kíván.	+++	A BMTrT feltünteti a „Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezetét”, a Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe övezetét”, a „Rendszeresen belvízjárta terület övezetét”, de a vízvagyon hasznosíthatósági stratégiájának kialakítása nem feladata.
Ivóvíz minőség javítása Az emberi fogyasztásra szolgáló ivóvíz minőségéről szóló 98/83 EK irányelvben előírt határértékek és határidők hazánkra nézve is kötelezőek. A szabályozásból adódóan 65 Békés megyei településen nem felel meg az ivóvíz minősége az előírtaknak. Kiemelt feladat az egészséges ivóvízhez jutás feltételeinek megteremtése a megye valamennyi településén, a csatornázottság arányának javítása, korszerű, környezetbarát szennyvíztisztítás feltételeinek megteremtése, valamint a meglévő vízbázis védelme.	+++	Az ivóvízellátó hálózat fejlesztési koncepcióját tartalmazza a területrendezési terv.
Belvízvédelem, árvízvédelem, vízrendezés, folyamszabályozás	+++	A BMTrT. Feltünteti a „Rendszeresen belvízjárta terület övezetét”. A hozzá

Békés megyében is egyre nő a belvizes területek száma. A káros belvízi elöntések a mezőgazdasági területeket és belterületeket is egyre nagyobb mértékben veszélyeztetik, melynek megelőzésére továbbra is nagy hangsúlyt kell fektetni.		kapcsolódó szabályozások elősegítik, hogy a belvízzel elöntött területek nagysága ne növekedjen.
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat		

. táblázat. Illeszkedés a BMÖTGP átfogó céljaihoz

Dél-Alföldi Operatív Program, (DAOP), 2007

Dél-alföldi Régió Operatív Programjának átfogó célja a fenntartható növekedés biztosítása, a foglalkoztatás bővítése, valamint a területi különbségek kiegyenlítése, jövőképe az, hogy a régió váljon a „tudás és egészség régiójává”. A környezetminőséggel kapcsolatos célok a

DAOP átfogó céljai	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
A települési szilárdhulladék-lerakók rekultivációja (a települési szilárd hulladék lerakók, döngkutak, földmedrű települési folyékony hulladék fogadóhelyek rekultivációja).	+++	Elsősorban településrendezési feladat, de a regionális hulladéklerakóhelyeket a terv is jelöli.
A településen és környékén nem mezőgazdasági területeken a csapadék- és belvíz elvezetése	+++	Rendszeresen belvízjárta területek feltüntetésével kijelöli a településrendezés számára szükséges kereteket.
A 2000 LE alatti agglomerációk és települések szennyvízkezelése, vegyes műszaki megoldásokkal, a természetközeli szennyvíztisztítás és a szakszerű egyedi szennyvízelhelyezés kislétesítmények előnyben részesítésével	+++	A szennyvízhálózat fejlesztési koncepcióját a terv tartalmazza.
Vizeink mennyiségi és minőségi védelme intézkedés regionális jelentőségű vízvédelmi területeken: Meder rehabilitáció a „jó állapot” elérése érdekében – vízpótlás, vízminőség javítása, rehabilitáció (vízfolyások- tározó építés és rekonstrukció, meder és hullámtér rehabilitáció-„, tavak, holtágak, mellékágak). Felszíni és felszín alatti vizek további szennyezésének megakadályozása.	+++	A Vízkeret Irányelv és a vízgazdálkodási tervek tervek megyei feladatai beépítésre kerültek.
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat		

. táblázat. Illeszkedés a DAOP átfogó céljaihoz

1.3. A módosított terv összevetése más releváns országos tervekkel, koncepciókkal

A megyei területrendezési terv (módosítás) kereteit, magasabb szintű, országos koncepciók, stratégiák, tervek adják meg. A mellékelt összeállítás tartalmazza a térségre készült legfontosabb területfejlesztési, területrendezési, fenntarthatósági dokumentumokat. A lista természetesen önkényes, hiszen számtalan olyan országos terv, stratégiai vagy ágazati koncepció létezik, amely kapcsolatba hozható a megyei területrendezési tervvel. A

kiválasztás és az összevetés ezért elsősorban azokra a dokumentumokra irányult, amelyek a térszerkezet fejlesztésével, a területfelhasználás alakításával vagy a célrendszerrel kapcsolatosak:

- Országos Területrendezési Terv (OTrT)
- Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK)
- Nemzeti Stratégiai Referencia Keret és az Új Magyarország Fejlesztési Terv (NSRK, ÚMFT)
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia, 2007;
- Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv - ÚMVST, 2007
- Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, 2007;
- Magas Természeti Értékű Területek programja, 2009 (MTÉT)
- Duna Stratégia
- Széchenyi Terv

A környezeti vizsgálat szempontjából legfontosabb relevánsnak ítélt fejlesztési dokumentumok, programok célkitűzéseit és a területrendezési tervet az alábbi táblázatos rendszerben értékeltük.

Illeszkedés az Országos Területrendezési Tervhez

A felülvizsgálat elsődleges célja, hogy a 218/2009 kormányrendeletnek megfelelően az OTrT módosításához illeszkedjen. Külön összehasonlítás elvégzését ezért nem tarjuk indokoltnak. (A mellékletben szereplő térképlapok az egyes területhasználatok, övezetek OTrT)

Illeszkedés az Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK) céljaihoz

Az OTK célja egy olyan harmonikus és **fenntartható társadalmi-gazdasági-környezeti térszerkezet** és területi rendszer kialakítása, amely a helyi adottságokra épülő, saját arculattal és identitással rendelkező térségekben szerveződik, amely szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe, s amelyben a társadalom számára az alapvető esélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek jelentős területi egyenlőtlenségek.

A területfejlesztési politika átfogó céljai 2020-ig

A jövőképben megfogalmazott harmonikus területi szerkezet és rendszer eléréséhez, illetve a kiegyensúlyozott területi fejlődés biztosításához 2020-ig az OTK átfogó céljainak időtávjával összhangban öt átfogó célkitűzés érvényesítése szükséges:

1. Térségi versenyképesség

Hatékony, a növekedés területi terjedését ösztönző térszerkezet kialakítása országos, regionális és egyéb térségi szinteken. A térségi versenyképesség két pillére:

- jelentős gazdasági versenyképességi potenciállal rendelkező, tágabb térségüket dinamizálni képes centrumtérségek (fejlesztési pólusok, póluscsoportok) megerősítése, a nemzetközi elérhetőség javítása és a nemzetközi jelentőségű turisztikai térségek
- valamennyi térség fejlesztésekor adottságaikra, erőforrásaikra és stratégiáikra építve életképes funkcióik megerősítése, erőforrásvonzó képességük javítása, vagyis relatív versenyképességük erősítése.

2. Területi felzárkózás

A kohézió jegyében a társadalmi esélyegyenlőséget sértő, jelentős mértékű és a gazdaság hatékony működését korlátozó legsúlyosabb területi elmaradottságok mérséklése:

- fejlettségükben tartósan leszakadó térségek gazdasági-társadalmi felzárkóztatása, a külső és belső perifériák dinamizálása;
- az alapvető életesélyek feltételeinek biztosítása az ország valamennyi településén;
- a túlzottan egyközpontú térszerkezet oldása.

3. Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem

Régióinknak, térségeinknek olyan fenntartható rendszerekké kell válniuk, amelyek értékeiket, örökségüket, erőforrásaikat és belső összetartozásukat nem csak megőrzik, hanem azokat tovább erősítik, a társadalom, a gazdaság és a természeti-környezeti, kulturális elemek összhangját helyi-térségi rendszereikben az átfogó környezetgazdálkodás és az integrált környezeti tervezés segítségével biztosítják.

4. Területi integrálódás Európába

Az ország európai térbe való integrációjának elmélyítése érdekében szükséges a transznacionális közlekedési hálózatok, a határokon átnyúló gazdasági kapcsolatok, intézményi együttműködések bővítése, Budapest nemzetközi szerepkörének erősítése, valamint gazdasági-innovációs kapuszerep kialakítása Délkelet-Európa felé. A Kárpát-medencébe irányuló kapcsolatok élénkítése érdekében bővíteni kell a határ-menti együttműködések, különös tekintettel a magyarság gazdasági-kulturális integrációjára.

5. Decentralizáció és regionalizmus

A fejlesztéspolitikai és végrehajtási döntések, valamint a fejlesztési források jelentős részét decentralizálni kell. Ennek érdekében fontos a régiók fejlesztéspolitikai szerepének és az ehhez szükséges kompetenciáiknak megerősítése, a regionális identitás erősítésének, a gazdasági és intézményi hálózatok létrejöttének ösztönzése, valamint hosszú távon a regionális demokrácia feltételeinek megteremtése. Ugyanakkor szükséges a kistérségi szint térség szervezési és fejlesztési szerepének megerősítése, ösztönzése.

Az OTK középtávú országos területi céljai 2013-ig:

- Versenyképes budapesti metropolisz-térség megteremtése
- A régiókat dinamizáló **fejlesztési pólusok** megerősítése és a **városhálózati kapcsolatrendszer** fejlesztése
- Elmaradott térségek, külső és belső **perifériák felzárkóztatása**
- Országos jelentőségű, **integrált fejlesztési térségek** és tématerületek kijelölése
- Határ-menti területek fejlesztése és határon átnyúló térségi együttműködésük erősítése
- **Rurális (vidékes) térségek** területileg integrált fejlesztése

OTK átfogó céljai 2020-ig	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
Térségi versenyképesség	+	A BMTrT közvetlenül nem foglalkozik a térségi versenyképességgel, de az elveket áttételesen tartalmazza
Területi felzárkózás	+	Az BMTrT áttételes feladata a területi felzárkóztatás. Ha sikerülne térségspecifikusan szabályozási elveket megfogalmazni (pl. a beépítettséghez kapcsolódóan), akkor ez a kapcsolat is erősebb lenne.
Fenntartható térségfejlődés és örökségvédelem	++	Történeti települési terület övezetek révén a terv hozzájárul az örökségvédelemhez.
Területi integrálódás Európába	+++	A közlekedési infrastruktúra kapcsolódásait tartalmazza. A határmenti térségi kapcsolatok erősítéséhez hozzájárul a terv.
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat		

. táblázat. Illeszkedés a OTK átfogó céljaihoz

Illeszkedés az III. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-III 2009-2014) céljaihoz

Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét a 6 évre szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programok sora jelenti. A Program kidolgozásáról, céljáról, tartalmáról és megvalósításáról a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény rendelkezik. A harmadik Nemzeti Környezetvédelmi Program az ország **fenntartható fejlődési pályára** való átállását kívánja sajátos eszközeivel elősegíteni. A környezeti szempontok és összefüggések megjelenítésével, a társadalmi és gazdasági lehetőségekkel összehangolt, szükséges intézkedések meghatározásával rendszerbe foglalja a környezet védelmére irányuló célokat és feladatokat. A tennivalóknak a társadalmi-gazdasági munkamegosztáshoz illeszkedő, a területi sajátosságokat és a különböző társadalmi igényeket, szempontokat is figyelembe vevő megfogalmazásával a korábbinál nagyobb súlyt fektet az **együttműködésre, a decentralizáció és a szubszidiaritás** elvére. Az NKP célrendszerében megfogalmazott 220 célból mintegy 70-nek van területi vetülete. Az összehasonlítást a mellékelt táblázat tartalmazza. A BMTrT-ről összességében megállapítható, hogy célkitűzései, szabályozási elvei összhangban vannak az NKP-III célrendszerével, fenntarthatósági elveivel.

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
5.2. Éghajlatváltozás			
5.2.1.3. Közlekedés	A közlekedési-szállítási eredetű szennyezés (különösen a szálló por terhelés) csökkentése, a közlekedési-szállítási teljesítmény és a szén-dioxid kibocsátás növekedésének szétválasztása.	++	A BMTrT részletesen kitér a közlekedési hálózatok fejlesztésre. A terv tartalmazza az ágazati a hálózatfejlesztési elképzeléseket, míg a szabályozási irányelvek részletesen kitérnek a tájvédelem, környezetvédelem,
	A vasúti szállítás előtérbe helyezése, de legalábbis az áru- és személyszállításon belüli aránya visszaszorulásának megállítása.	+	

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
	A távolsági közösségi közlekedés versenyképességének javítása.	++	természetvédelem érdekeivel történő összehangolásra. Az ökológiai problémák, konfliktusok elkerüléséhez célszerű lenne a hálózatfejlesztések elképzeléseket összevetni az ökológiai hálózattal.
	A vízi közlekedés és szállítás fejlesztése a természeti értékek védelme és az ökológiai rehabilitáció komplex figyelembevételével.	+	
5.2.1.5. Erdőgazdálkodás	A hazai szén-dioxid nyelő- és tároló kapacitások erősítése az erdőgazdálkodásban.	++	
5.3. Környezet és egészség			
5.3.3.1. Ivóvíz	Az ivóvíz-szennyezők miatt fennálló egészségi kockázatok jelentős csökkentése.	++	A kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület lehatárolása és a 219/2004 korm. rendelet előírásainak betartatás hozzájárul a célban megfogalmazottak eléréséhez.
	Az ivóvíztermelés- és elosztás biztonsági hiányosságainak megszüntetése.	+	
	A lakosság számára az egészséges ivóvízhez való hozzáférés egyenlő esélyű biztosítása.	+	
5.4. Települési környezetminőség			
5.4.1.1. Környezeti szempontok érvényesítése a településfejlesztésben és a településrendezésben	Előrelátó, tudatos településfejlesztés a társadalmi – gazdasági – környezeti szempontok figyelembevételével.	+++	A területrendezési terv alapvető feladata a célban megfogalmazottak elősegítése.
	Takarékos területfelhasználás, barnamezős területek újrahasználatának előtérbe helyezése.	+++	
5.4.1.2. Települési zöldfelület	Összefüggő, egységes zöldfelületi rendszer kialakítása, növelése, megújítása, fenntartása.	+++	A települési zöldfelületek védelmével, fejlesztésével elsősorban a településrendezési tervek foglalkoznak, de a BMTrT számos övezeti ajánlása (tájképvédelem, történeti település, stb.) tartalmaz ajánlásokat.
	A zöldfelületek ökológiai és használati értékének növelése, a zöldterületek elérhetőségének és minőségének javítása.	++	
	A zöldfelületek vizuális, esztétikai célú fejlesztése.	++	
5.4.1.3 Épített környezet	Az épített környezeti értékek védelme és az ehhez szükséges feltételek biztosítása.	+++	Az épített környezet védelme alapvető célként jelenik meg a BMTrT-ben is. Az NKP-ban megfogalmazott célkitűzések mindegyike a területrendezési terv korlátozott eszközrendszere miatt nem jelenik meg a tervmódosításban.
	Leromlott településrészek megújítása a környezeti szempontok figyelembevételével.	++	
	Légszennyezettség kialakulásának megelőzése.	+	
	A levegő minőségének védelme: a szennyezettség csökkentése, illetve a jó minőség megőrzése- az ún. zónákba nem sorolt- tiszta levegőjű térségekben:	+	
	A zaj- és rezgésterhelés mértékének, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatásának, egészségkárosító kockázatának csökkentése:	++	
	A zaj- és rezgésforrások számának csökkentése.	+	
	A határérték feletti zajterhelés megszüntetése az ipari és szolgáltató létesítmények környezetében.	0/+	
	Fenntarthatóbb települési közlekedési rendszerek kialakítása (környezetkímélőbb, energia- és költségtakarósebb személy- és áruszállítás).	++	
	Az egyéni és a közösségi közlekedés igénybevételi részarányát érintő romlási folyamatok mérséklése, lehetőség szerint megállítása, illetve a jelenlegi kedvező arány további javítása.	+	
Az egyéni, nem motorizált közlekedési formák elősegítése, fejlesztése.	+		
5.4.5.1 Biztonságos ivóvízellátás	A víziközmű üzemeltetési struktúra fejlesztése.	++	Nem BMTrT feladat az üzemeltetési struktúra fejlesztése. A hálózatfejlesztési elképzeléseket a tervmódosítás tartalmazza. Vízi-közművek szabályozása kettős célú,
	Az ivóvíz szolgáltatás biztonságának növelése, a hálózati felújítások elvégzése.	++	

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
			egyrészt szabályozza a meglévő és tervezett hálózatok és létesítmények területigényét másrészt biztosítja a hidrogeológiai védőidomok helyfoglalását.
5.4.5.2 Szennyvízelvezetés és -kezelés	2015. december 31-ig a lakosság 89%-a számára a csatornázottság biztosítása a 2000 LE feletti agglomerációkban.	++	A BMTrT tartalmazza a tervezett szennyvíztisztító telepek településrendezési terveken kijelölt helyét. Illetve előírja az 174/2010 (IV.29.) korm. rendelet alkalmazásának betartását a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre. Az ajánlások között szerepel a védőtávolságok betartása és a szennyvíziszap ártalommentes elhelyezése.
	Az összegyűjtött szennyvizek 100%-ának legalább biológiai fokozatú tisztítása 2015. december 31-ig.	++	
	A „közmuólló” fokozatos bezárása.	+	
	A Szennyvíz Programban nem szereplő, de gazdaságosan kiépíthető és üzemeltethető rendszerek létesítése.	+	
	Az egyedi szennyvízelhelyezési, -tisztító és -tároló berendezések, létesítmények használatának, valamint a természet közeli kezelési megoldások alkalmazásának ösztönzése.	+++	
5.5. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem			
5.5.1.1. Védetté nyilvánítás	Védelemre tervezett területek, védelemre szoruló fajok: védetté nyilvánítások véghezvitele.	0	Nem BMTrT feladat
5.5.1.3. Natura2000 területek	Az EU által előírt kötelezettségek teljesítése.	++	A Natura2000 területek csak közvetve jelennek meg az ökológiai hálózat részeként. A tervhez készül Natura2000 hatásbecslési dokumentáció is.
5.5.1.4. Egyéb nemzet-közi minősítésű területek	A ramsari vizes élőhelyek megőrzése és bölcs hasznosítása, az egyezmény végrehajtás társadalmi elfogadásának javulása.	0/+	Nem BMTrT feladat
	A bioszféra rezervátum hálózat bővítése, működtetésének korszerűsítése.	0/+	Nem BMTrT feladat
	A világörökségi helyszínek védelmének hatékonyabbá tétele.	0	Nincs világörökségi terület.
	A világörökségi helyszínek körének bővítése.	0	
5.5.1.5. Barlangtani, földtani és felszínalak-tani értékek, ásványok	A nyílt karszterületek és barlangok hatékonyabb felszíni védelmének biztosítása.	++	Nem közvetlen BMTrT feladat, de a az ökológiai hálózat és a kiemelten érzékeny felszín alatti és felszín feletti vízminőségvédelmi övezete hozzájárul a cél eléréséhez.
5.5.1.6. Ex lege védett lápok és szikes tavak, források, víznyelők, kunhalmok, földvárak	Az ex lege területek felmérésének és nyilvántartásának áttekintése és hatékonyabbá tétele.	0	Nem közvetlen BMTrT feladat
	Az ex lege területek hatósági határozattal való kijelölésének és ingatlan-nyilvántartási feljegyzésének befejezése.	0	Nem közvetlen BMTrT feladat
5.5.1.7. A tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelme	A természet- és tájvédelmi érdekek érvényesítése a terület- és településfejlesztés és -rendezés, az ágazati tervezés (különösen mező- és erdőgazdálkodás, vízgazdálkodás, közlekedés és egyéb műszaki infrastruktúra-fejlesztés) során, valamint az adó- és támogatáspolitikában.	+++	A BMTrT módosítása összhangban áll megfogalmazott célokkal. A tájvédelem, természetvédelem, tájképvédelem szempontjai hangsúlyosan megjelennek az övezeti előírásokban.
5.5.1.8. Érzékeny Természeti Területek	A biodiverzitás megőrzését biztosító extenzív mezőgazdálkodási rendszerek elterjesztése és fenntartása.	0	Nem BMTrT feladat
5.5.2.2. Területkezelés	A védett és a Natura 2000 területek minél nagyobb körére terjedjenek ki az agrárkörnyezetgazdálkodási és természetvédelmi célú uniós támogatási rendszerek.	0	Nem BMTrT feladat

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
5.5.2.3. Fajok megőrzése, kezelése	Az inváziós fajok elterjedésének megelőzése, korlátozása, visszaszorítása.	+++	A rendezett területhasználatot elősegítő szabályozás hozzájárul felhagyott, „gazdátlan” területek csökkenéséhez.
5.5.2.4. Élettelen természeti értékek	Az élettelen természeti értékek megóvása.	+++	A védelmi célú övezetek elősegítik a cél elérését.
5.5.3.1. Károsodott területek helyreállítása, természeti értékek károsodásának megelőzése	A vizes élőhelyek helyreállításának folytatása, a Kárpát-medencei speciális élőhelyek természeti állapotának javítása és az erdőterületek a természetességének fokozása.	+++	Az ökológiai hálózat szabályozása révén a terv hozzájárul az élőhelyek megőrzéséhez.
	A felhagyott, illetve tájképromboló épített elemek, felszíni tájsebek, felhagyott katonai gyakorlóterek stb. rehabilitációja.	+++	A tájrehabilitáció területei. A megye környezetvédelmi programjában át kell tekinteni ezeket a potenciális környezeti „bombákat”.
5.5.3.2. Genetikai erőforrások megőrzése	A genetikai erőforrások megőrzése, az ezt elősegítő különböző megoldások támogatása.	0	Nem BMTrT feladat. A
5.6. Fenntartható terület- és földhasználat			
5.6.1. Területrendezés és környezetvédelem	Az országos és térségi területi tervezés során a társadalmi, környezeti és gazdasági szempontok összehangolása a természeti tér, erőforrások és értékek védelme, fenntartható hasznosítása, valamint a környezetterhelés megelőzése érdekében.	+++	A BMTrT alapvető célja feladata.
5.6.2. Ásványkincsekkel való fenntartható gazdálkodás	A társadalom szükségleteinek kielégítését biztosító ásványi nyersanyagok kitermelése és hasznosítása során a környezetterhelés csökkentése és a környezeti károk megelőzése (okszzerű és takarékos anyaghasználat, újrahasználat).	++	A BMTrT alapvető célja feladata.
5.6.3. Talajok védelme és fenntartható használata	A talajok termékenységének védelme, a talajdegradációs és –szennyező folyamatok megelőzése, illetve mérséklése.	+++	A BMTrT a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület lehatárolásával hozzájárul a cél eléréséhez
	A termőföld mennyiségi és minőségi védelme.	+++	
5.6.4. Környezetbarát mezőgazdasági gyakorlat	A mezőgazdasági eredetű környezetterhelés csökkentése.	0/+	Elsősorban BMTrT feladat a helyes mezőgazdasági gyakorlat meghatározás
5.6.5. Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai	Az erdőterületek kiterjedésének növelése (elsősorban az éghajlatváltozás nyomán megváltozó termőhelyi adottságokhoz alkalmazkodni tudó állományokkal, őshonos fajokkal).	+++	A BMTrT kiváló termőhelyi adottságú erdőterület és az erdőtelepítésre alkalmas terület lehatárolásával és szabályozásával hozzájárul a cél eléréséhez
	A termőhelyi adottságoknak és a természetes állapotnak megfelelő erdőszerkezet-átalakítás az erdő ökológiai, biodiverzitási értékének növelése érdekében.	+++	
5.7. Vizeink védelme és fenntartható használata			
5.7.3.5. Vízügyi tartáson alapuló belvízgazdálkodás	A belvizek okozta károk megelőzése, csökkentése (biztonságos belvízlevezetés) és a víz visszatartás, hasznosítás növelése.	+++	A BMTrT a rendszeresen belvízjárta terület lehatárolásával és szabályozásával hozzájárul a cél eléréséhez.
5.7.3.6. Dombvidéki tározás	A vízkárok mérséklése, a víz visszatartása, a vízfolyások érintett szakaszain a társadalmi igényekhez és az épített környezethez illeszkedő természetközeli patakszabályozás, illetve revitalizáció megvalósítása.	+	A BMTrT áttételesen tartalmazza a víz visszatartás és patakszabályozás elveit, de ez nem is elsődleges feladata a területrendezési tervnek.
5.7.3.8. Helyi és térségi jelentőségű vízrendszerek	A helyi és térségi jelentőségű felszíni vizek mennyiségi és minőségi védelme.	+++	A BMTrT a nagyvízi meder, rendszeresen belvízjárta területek lehatárolásával szabályozásával hozzájárul a védelemhez.

NKP-III terület	átfogó NKP célok	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
védelme			
5.7.3.9. Belterületi vízrendezés	Belterületen a kisvízfolyások árvízi kockázatának csökkentése, a belvízi elöntések mérséklése, illetve megelőzése. A bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése.	++	
5.8. Hulladékgazdálkodás			
5.8.3.1. A települési hulladékok biztonságos ártalmatlanítása	A régi, felhagyott, bezárt lerakók folyamatos rekultiválása és monitorozása.	+++	Az országos és a térségi komplex tájrehabilitációt igénylő övezet lehatárolása hozzájárul a célok eléréséhez.
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat			

. táblázat. Illeszkedés az NKP-III céljaihoz

A Nemzeti Stratégiai Referencia Keret (NSRK) és az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) céljai

A Nemzeti Stratégiai Referencia Keret és az Új Magyarország Fejlesztési Terv környezeti célkitűzései a dokumentumok jelentős átfedései miatt együtt kerültek vizsgálatra, amelyhez csatlakozik az NSRK-val párhuzamosan készülő Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv.

Az NSRK 2007-2013 közötti középtávú fejlesztési céljai között szerepel az **élhető környezet kialakítása**, amely a befektetések és a foglalkoztatás környezeti feltételeiként magában foglalja a környezetvédelem mellett a fenntartható közlekedés fejlesztését, az energiahatékonyság és a megújuló energia kérdéskörét is.

Az NSRK megfogalmazása szerint az **élhető környezet** biztosítása a természetes és a mesterséges környezet elemeinek fenntartható, az életminőséget hosszú távon biztosító megőrzését és fejlesztését jelenti. Ez magába foglalja a természeti, épített és kulturális értékek megőrzését és fenntartható hasznosítását, illetve az energetikai infrastruktúra fejlesztését és a korszerű technológiák bevezetését. Az infrastruktúra fejlesztésénél célkitűzés, hogy – a pénzben, időben, környezetterhelésben és emberéletben jelentkező – költségei csökkenjenek, környezetszennyezése és erőforrás felhasználása az ökológiai eltartó-képességen belül maradjon. Az élhető környezet megteremtésének elemei:

- a környezeti, **táji és kulturális értékek megóvása**,
- a takarékos és megfontolt **környezetgazdálkodás**,
- a lakosság **környezeti tudatosságának növelése**,
- az **elérhetőség** fenntartható javítása,
- az **energiahatékonyság növelése**, a megújuló energiaforrások feltárása és alkalmazásának kiterjesztése,
- a **környezetbiztonság** növelése.

NSRK „élhető környezet” prioritás céljai 2013-ig	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
Környezeti, táji és kulturális értékek megóvása	+++	A terv nagymértékben hozzájárulhat az NSRK célkitűzéseinek megvalósulásához. (magterület, ökológiai folyosó, pufferterület, kulturális örökségvédelmi és tájképvédelmi övezetek lehatárolása, vizek védelme). Ugyanakkor az övezetek csak térbeli lehetőséget biztosítanak a pozitív irányú változásokhoz.
Takarékos és megfontolt környezetgazdálkodás	+	Alapelveiben, áttételesen az BMTrT tartalmazza
Lakosság környezeti tudatosságának növelése	0	Nem tartalmazza (nem BMTrT feladat)
Elérhetőség fenntartható javítása	+++	A gyorsforgalmi- és főút, valamint a vasúti törzshálózat elemeinek fejlesztését tartalmazza
Energiahatékonyság növelése, a megújuló energiaforrások feltárása és alkalmazásának kiterjesztése	0	Nincs ilyen kapcsolat, nem BMTrT feladat
Környezetbiztonság növelése	+++	Vízminőség-védelmi területek, térségi hulladék-lerakóhelyek, térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek, erózióknak és kitett helyek, rendszeresen belvízjárta területek, árterek, földtani veszélyforrás területeinek lehatárolása.
Fenntartható térségi rendszerek kialakítása	0	Nem tartalmazza (nem BMTrT feladat)
Együttműködő és harmonikus városhálózat	0/+	Nem vagy csak áttételesen tartalmaz utalásokat (lásd. Együtt tervezhető térségek)
Rurális térségek területileg integrált fenntartható fejlesztése	++	A kiváló termőhelyi adottságú szántóterület, a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület, az ökológiai hálózat, a közlekedési hálózat fejlesztése kapcsolódik a prioritáshoz
Elmaradott térségek, külső és belső perifériák felzárkóztatása	++	Az BMTrT áttételesen tartalmazza (pl. együtt tervezhető térségek)
A területi együttműködés az európai térbe való integrálódásért	++	Az BMTrT tartalmazza
A területiség és a térhasználati elvek érvényesítése	+++	Az BMTrT egésze maga az a dokumentum, ami ezeket az elveket a térhasználatra vetítve jeleníti meg
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételesen a kapcsolatot + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat		

.táblázat. BMTrT illeszkedés az NSRK prioritásaihoz

Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv (UMVST) céljai

A stratégiai terv célja a mezőgazdasági és élelmiszeripari szektor valamint a vidéki térségek fenntartható fejlesztésének megalapozása. Ennek érdekében öt nemzeti fejlesztési prioritás került meghatározásra, melyek specifikus beavatkozási akciók révén valósulnak meg.

A fejlesztési stratégiai átfogó- és specifikus céljai a következők:

- Fenntartható és **versenyképes agrár- és élelmiszergazdaság** megteremtése.

- A **mezőgazdaság és az erdészet környezetbarát fejlesztése** a terület agro-ökológiai adottságaihoz igazodó földhasználat térnyerésével, a természeti-táji erőforrások védelme, állapotuk javítása.
- A **vidéki lakosság életminőségének**, jövedelmi és foglalkoztatottsági helyzetének javítása.
- Az **integrált szemléletű helyi vidékfejlesztési stratégiák** megvalósításán és széleskörű partnerség működtetésén keresztül a belső erőforrások fenntartható és innovatív hasznosításának, a vidéki életminőség helyi megoldásokon alapuló javításának elősegítése.

Fejlesztési irányok, beavatkozások	Célkitűzés	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
Közösségi fejlesztési irány	I. A mezőgazdasági és erdőgazdálkodási ágazat versenyképességének javítása	+++	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület és szántóterület
	II. A környezet és a vidék minőségének javítása	+++	A terv térségi övezeteinek jelentős része hozzájárul a cél eléréséhez (kiváló termőhelyi adottságú szántóterület, közlekedési infrastruktúrafejlesztés, települési terület, világörökség és várományos terület, tájképvédelmi terület)
	III. Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése	+++	Közlekedési infrastruktúrafejlesztés, térségi hulladéklerakók
Nemzeti fejlesztési irány	III. A fenntartható termelés és földhasználat garanciáinak erősítése	+++	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület és szántóterület, magterület, ökofolyosó, pufferterület kijelölése
Beavatkozási akciók	I/7. Vízgazdálkodás, belvív-védelem	+++	Vízgazdálkodási térségek, rendszeresen belvízjárta terület, hullámtér és nyílt ártér
	III/1. Erdészet	+++	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület
	III/2. Környezetkímélő gazdálkodási mód-szerek	0	Nincs kapcsolat (nem BMTrT szint)
	III/3. Kedvezőtlen Adottságú Területek (KAT)	0	Hiányzó kapcsolat. A tervben meg kellene jeleníteni a megye kedvezőtlen adottságú területeit.
	IV/2. A falumegújítás	0	Önállóan nem jelenik meg a tervben
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat			

. táblázat BMTrT illeszkedés az UMVST prioritásaihoz

A vizsgált stratégiai szintű fejlesztési koncepciók, környezetpolitikai dokumentumok céljai sokkal szélesebb területét fedik le a környezetnek, mint a BMTrT. A kapcsolódások ezért gyakran nem lelhetőek fel tervben, vagy nem elég részletezettek. A hiányzó kapcsolatok,

hivatkozások oka, hogy a BMTrT tervi léptékénél, tartalmi előírásainál fogva nem foglalkozhatott ilyen részletes környezetpolitikai koncepciókkal.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS) céljai

A **természeti értékek védelme**, (a természetes ökoszisztémák működőképességének megőrzése), felkészülés a **klímaváltozásra**, (az üvegházhatású gázok légkörbe való kibocsátásának csökkentése és a változó időjárási és éghajlati hatásokra való felkészülés), a **fenntartható vízgazdálkodás** (a takarékos, értékvédő gazdálkodás) az alábbi fenntarthatóságot veszélyeztető trendekre, illetve azok kiváltó okaira hat pozitívan:

- Éghajlatváltozás
- A környezet eltartóképességének csökkenése
- Biológiaiailag aktív területek csökkenése, felaprózódása
- Veszélyeztetett vízkészletek
- Növekvő területhasználat

Célkitűzés	Illeszkedés	BMTrT kapcsolat
Természeti értékek védelme (Érzékeny Természeti Területek (ÉTT) rendszere, Natura 2000 területek fenntartható földhasználata)	+++/0	Magterület, ökológiai folyosó, puffer terület közvetlenül hozzájárulnak a cél eléréshez.
Az éghajlatváltozás veszélyét erősítő tevékenységek visszaszorítása és felkészülés az éghajlatváltozásra (zöldfelületi rendszerek kialakítása, a víz visszatartás, a vízmegtartó képesség növelése, CO ₂ megkötés)	+	A terv részben tartalmaz utalást.
Fenntartható vízgazdálkodás kialakítása (VKI szerint felszíni és felszín alatti jó állapotba hozása, vizes és vízi élőhelyek védelme, rehabilitációja, árvízi biztonság növelése, táji adottságoknak megfelelő gazdálkodási formák kialakítása)	+++	A VKI elvei és térségi jelentőségű elemei megjelennek a tervben (belvíz, és árvízi tározók, árvízvédelmi fővonalak)
+++ Az BMTrT hangsúlyozottan tartalmazza, erős kapcsolat a kategóriák között ++ Az BMTrT tartalmazza de csak áttételes a kapcsolat + Az BMTrT említést tesz róla 0 Nincs kapcsolat		

. táblázat BMTrT illeszkedés az NFFS prioritásaihoz

2. A környezeti értékelés kidolgozásának ismertetése

2.1. A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata, kapcsolódása a tervezési folyamathoz.

A Stratégia Környezeti Vizsgálat (SKV) jogi alapját a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról jelenti. A jogszabály 1. melléklete szerint a az 1996. évi XXI. tv. 23. § (1) bekezdés alapján készülő területi tervekre, így a megyei területrendezési tervekre is környezeti vizsgálatot kell készíteni. A környezetvédelmi törvény szerinti vizsgálati elemzésnek különösen a következőkre kell kiterjednie (KVT 44. § (1)):

- a) a tervezett előírások, intézkedések mennyiben **befolyásolják, illetőleg javíthatják** a környezet állapotát;
- b) a tervezett intézkedések elmaradása esetén **milyen kár érheti a környezetet,** illetőleg a lakosságot;

A területrendezési tervek hazai környezeti vizsgálati gyakorlatát tekintve nem ideális a helyzet. A jelenlegi gyakorlat szerint a vizsgálatok a terv elkészítését követően készülnek el, amikor már az SKV nincs, nem lehet hatással a tervezésre az elfogadott döntésekre. A BMTTrT esetében az SKV munka a tervezési folyamat korai szakaszában kezdődött meg. Az SKV ezért hatékonyan hozzájárulhat a tervek készítés munkáihoz.

2.2. A környezeti értékeléshez felhasznált információk leírása és jellemzése.

A környezeti vizsgálat a tervező által rendelkezésre bocsájtott dokumentáció, háttér tanulmányok, vizsgálatok, munkaközi anyagok, digitális térinformatikai adatbázis és a nyilvános tanulmányok, jelentések, fejlesztési stratégiák alapján készült. A környezeti vizsgálatban felhasználtuk továbbá a részletes megalapozó vizsgálatok dokumentációját.

Felhasznált adatbázisok: DTA-50, CORINE CLC50, OTRT2008, BMTTrT fedvényei, ágazati adatszolgáltatók által a tervező részére rendelkezésre bocsájtott adatok.

Felhasznált tanulmányok, programok, stratégiák:

- Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK)
- Nemzeti Stratégiai Referencia Keret (NSRK)
- Új Magyarország Terv (ÚMFT)
- Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv (UMVST)
- A Víz Keretirányelv hazai megvalósítása
- Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-III, 2009-2014)
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS), 2007
- Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS), 2007

A környezeti vizsgálat természeténél, korlátainál fogva nem végez újabb adatgyűjtést. A rendelkezésre álló idő és erőforrások arra terjednek ki, hogy a meglévő anyagokat elemezzük. Az SKV keretében tehát a meglévő adatok vizsgálata, a különböző elfogadott fejlesztési koncepciók, stratégiák szempontrendszerének és a területrendezési terv környezeti megfelelőségének vizsgálata történik, történt meg.

2.3. A KV készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására

A tervezők és az SKV készítői között folyamatos egyeztetés történik, történt, amelynek eredményeképpen iteráló jelleggel, konzultációk alapján történik a környezeti szempontok érvényesítése.

A tervezett tematika megküldésre, véleményeztetésre került a jogszabályban előírt szakhatóságok, érintettek számára. Az elkészült egyeztetési terv környezeti értékelése folyamatosan történik. Az egyeztetés során a környezeti szempontú javaslatok beépítésre kerülnek a tervbe.

2.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása

A nyilvánosság érintett részének meghatározása

A megyei területrendezési terv módosításához kapcsolódó környezeti vizsgálat Békés megye területére terjed ki. Az érintett nyilvánosság a megyei környezet- és természetvédő szakmai, érdekképviseleti és társadalmi szervezetek, a környezeti és vidékfejlesztési ügyekkel foglalkozó más szervezetek és intézmények továbbá a megye lakossága.

Információhoz való hozzáférés

Honlap

A környezeti értékelés egyeztetési dokumentációja, a területrendezési terv módosítás egyeztetési dokumentációját és az eljárással összefüggő összes nyilvános dokumentum közzétételre kerül a Békés Megyei Önkormányzat hivatalos honlapján. / <http://www.bekesmegye.hu>

Papír alapú hozzáférés

Nyomtatott dokumentációk megtekintésére a Békés Megyei Önkormányzat Hivatala hivatali helyiségében lehetséges munkaidőben.

Aktív tájékoztatás

A környezeti értékelés nyilvánosságra hozataláról a Békés megyei lapban és a megyei önkormányzat honlapján közlemény jelenik meg.

Általános véleményadási lehetőség

A honlapon a munka aktuális anyagai elérhetőek lesznek, velük kapcsolatban bárki véleményt és észrevételt küldhet a Békés Megyei Önkormányzat Hivatalához levélben. A vélemények és észrevételek megadására a nyilvánosságra hozatal időpontjától legalább 30 nap határidőt biztosítunk.

A beérkező társadalmi vélemények figyelembevétele

A határidőre beérkezett véleményeket feldolgozzuk és a vizsgálatban résztvevő szakértők azokat figyelembe veszik a dokumentációk véglegesítésekor.

Az érintett nyilvánosság bevonása érdekében az elkészült tematika véleményezésre felkerült a megye honlapjára, és közvetlenül is kiküldésre került a - jogszabály szerint - "környezet védelemért felelős szervek"-nek. A jogszabályban meghatározott 30 napos véleményezési határidőre az alábbi javaslatok érkeztek:

Véleményező	Javaslat a tematikával kapcsolatban	Általános javaslat	Tervezői válasz
Csongrád Megyei Kormányhivatal Építésügyi Hivatal Állami Főépítész	<ul style="list-style-type: none"> • Legyenek változatok a környezeti vizsgálatban • Legyen fejezet a településrendezés és területrendezés problémás kapcsolatainak vizsgálatára • Kiegészíteni a közvetett hatások vizsgálatával • Nem ábrázolt infrastruktúra elemek ábrázolása a szerkezeti terven, területi kimutatások készítése településenként 		A környezeti vizsgálat a terv meglévő változatait vizsgálja. A településrendezés és a területrendezés problémás kapcsolatát áttételesen tartalmazza a vizsgálat, de a tervek léptékbeni különbsége miatt erre nem mindig alkalmas.
Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Igazgatási Iroda	A tervezett tematikát elfogadja.	Javaslati az anyag tartalmával kapcsolatban a következők: Figyelembe kell venni az OTrT övezeti besorolásait, különös tekintettel a az ökológiai hálózatra. Az övezeti besorolások módosításánál figyelembe kell venni a biológiai aktivitásérték módosulását (9/2007 ÖTM rendelet) A Natura 2000 hálózat részét képező területeket és a természetvédelmi oltalom alatt álló területeket fokozottan figyelembe kell venni. Az ex-lege területek (földvárak, szikes tó, kunhalom stb.) országos védettségűek.	Az általános jellegű javaslatokat figyelembe vesszük a terv és a KV kidolgozásánál.
Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal	A környezeti vizsgálat nem foglalkozik részletesen a gyógy- és ásványvizes kutak		A "Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete"

	védelmével, ezért szakhatósági állásfoglalásul megadják a megye területén lévő 14 gyógyvízkút és 8 védettségvizsgálattal nem rendelkező kút számát		lehatárolja és szabályozza azokat területeket, amelyeken fokozott figyelmet kell fordítani a védelemre.
Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Békéscsaba Megyei Jogú Város Jegyzője	A tematikát elfogadja.	Fontosnak tartják a közlekedésből származó légszennyezés csökkentését, mezővédő erdősávok kialakítását, erdősítéseket, Békéscsaba déli elkerülő út megépítése, Gerlai holtág és Élővíz csatorna ökofolyosó szerepének megőrzése.	Egyetértve, elfogadva az ajánlásokat a terv alátámasztó munkarészei részletesen kitérnek a környezetvédelmi és közlekedési adottságok feltárására.
Békésszentandrás Nagyközség Polgármesteri Hivatal	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Bémegyer-Tarhos Községek Körjegyzősége	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Csanádapáca Község Polgármesteri Hivatala	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Csorvás Város Önkormányzatának Jegyzője	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	A tematikát elfogadja.	Környezet- és egészségvédelmi szempontból fontosnak tartja az erdősítést és erdősávok telepítést.	Elfogadva.
Füzesgyarmat Polgármesteri Hivatal	A tematikát elfogadja.	Javasolja a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Stratégia alapelveinek figyelembe vételét.	Elfogadva.
Gádoros Nagyközség Polgármestere	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Gyomaendrőd Város Jegyzője	A tematikát elfogadja, észrevételt nem tesz.		Elfogadva.
Kétegyháza Nagyközség Önkormányzat Jegyzője	A tematikát elfogadja észrevételt nem tesz.		Elfogadva.
Kőröstarcsa Községi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal	Tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Medgyesbodzás Község	Tematikát elfogadja		Elfogadva.

Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala			
Méhkerék-Kötegyán- Újszalonta Községek Körjegyzősége	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Mezőhegyes Város Jegyzője	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Mezőkovácsháza Önkormányzat Polgármesteri Hivatal	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Murony Község Önkormányzata Polgármesteri Hivatal Jegyzője	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Békés Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Országos Kémiai Biztonsági Intézet	Észrevétele nincs, az eljárás további szakaszában nem kíván részt venni.		Elfogadva.
Örménykút és Hunya Községek Körjegyzősége	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Szarvas Város Jegyzője	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Szeghalom Város Polgármesteri Hivatal Címzetes Főjegyzője	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szolnoki Bányakapitánysága	A tematikát elfogadja.	A földtani veszélyforrások területét a terven fel kell tüntetni.	Elfogadva.
Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Tótkomlós Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Műszaki Osztály	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.
Vésztő Város Jegyzője	A tematikát elfogadja.		Elfogadva.

. táblázat Tervezői válaszok a KV tematikájára beérkezett javaslatokra

3. A módosított Békés Megye Területrendezési Terv környezeti hatásainak vizsgálata

3.1. A terv rész céljainak környezeti szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása

A terv céljait a területfejlesztésről és a területrendezésről 1996. évi XXI. Törvény határozza meg. A vizsgálati munkarész áttekinti a különböző megyei stratégiai dokumentumok célkitűzéseit, de a TrT módosítás önálló fejezetként célrendszert nem fogalmaz meg. A törvény szerinti célok:

(3) A területrendezés feladata különösen:

a) a környezeti adottságok feltárása és értékelése;

b) a környezet terhelését, terhelhetőségét és a fejlesztési célokat figyelembe vevő területfelhasználásnak, az infrastrukturális hálózatok területi szerkezetének, illetve elhelyezésének - az ágazati koncepciókkal összhangban történő - megállapítása;

c) az országos és térségi, továbbá a területrendezéssel kapcsolatos településrendezési célok összehangolása.

A törvény szerint a területrendezési terv: *„az ország, illetve egyes térségek nagytávlatú műszaki-fizikai szerkezetét meghatározó és befolyásoló tervdokumentum, amely biztosítja a területi adottságok és erőforrások hosszú távú hasznosítását és védelmét, az ökológiai elvek érvényesítését, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt elhelyezését és a területfelhasználás rendszerét, optimális hosszú távú területi szerkezetét;”*

A területfejlesztési célok nem kellő összehangolása számos tájhasználati konfliktus forrása lehet. Leggyakoribb probléma az infrastruktúra fejlesztések, a beépített területek növelése és a természetvédelem szempontjainak ütközése.

Erőforrások hosszú távú védelme

A területrendezési terv törvény szerinti alapvető célja, hogy a biztosítsa az erőforrások hosszú távú védelmét. A környezeti fenntarthatóság alapelvei (terhelhetőség meg nem haladása, környezeti értékek fenntartása, anyagkibocsájtás mérséklése) megjelennek a tervmódosításban. A terv egyes övezeti (magterület, ökológiai folyosó, puffer terület, kiváló termőhelyi adottságú szántóterület, kiváló termőhelyi adottságú erdőterület, erdőtelepítésre alkalmas terület, tájképvédelmi terület övezete stb.) biztosítják a cél elérését.

Műszaki infrastruktúra összehangolt elhelyezése

A terv vizsgálati munkarésze (Békés Megye Területrendezési Terve II. Kötet Megalapozó Munkarészek, 2011 május) feldolgozta a rendelkezésre álló ágazati fejlesztési koncepciókat. A terv jelentős új infrastruktúra fejlesztéseket nem fogalmaz meg az OTrtT-hez képest. Az infrastruktúra elhelyezésnél a gyorsforgalmi és főút fejlesztések és az ökológiai háló érintkezése okozhat problémát, amelyet vizsgálni kell.

Területfelhasználás optimális rendszere

A területfelhasználás optimális rendszerét a szerkezeti terv határozza meg. A meglévő erdőterületekhez képest a terv mintegy 15 ezer ha-os erdőterület növelést tartalmaz (6. ábra). A növekedés jelentősebb erdőterület „átrendeződésével” jár együtt (7. ábra). Az erdők egy része a mezőgazdasági típusba került, emellett új erdőterületek is kialakításra kerültek.

Véleményünk szerint a tervben **a három prioritás egyensúlya nem borult fel**, nem került kiemelésre és túlhangsúlyozásra egyetlen szempont sem. A gazdaságfejlesztési vagy infrastruktúrafejlesztési prioritások nem veszélyeztetik a fenntarthatóságot az erőforrások hosszútávú védelmét.

3.2. A jelenlegi környezeti állapot releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése.

A vizsgálat célja, hogy összefoglalja a megye jelenlegi környezeti állapotát és meghatározza a környezeti vizsgálat számára azokat az alapértékeket, amelyek a tervezés eszközzel befolyásolhatók.

Légszennyezettség

Békés megyében a légszennyező anyagok kibocsátása az utóbbi két évtizedben tartósan és folyamatosan csökkent. A térségben a mezőgazdaság és a hozzá kapcsolódó feldolgozó- és könnyűipar dominál, ami levegőtisztaság-védelmi szempontból mérsékelt terhelést jelent, a levegő a közepesen szennyezett kategóriába sorolható. A motorizáció rohamos elterjedése miatt egyre jelentősebb a közúti közlekedés okozta környezetterhelés (CO, NO_x, CH₄-ek, Pb és korom). A szálló por (PM 10) magas koncentrációja eredményezi a legrosszabb levegőminőség-értékeket a mért komponensek közül. A városi levegőben található kis részecskék egyrészt a közlekedés és a szél által felvert porból származnak.

Összefoglalva a levegőtisztasággal kapcsolatos legfontosabb problémákat, a következő megállapítások tehetők:

- a) a vizsgált komponensek túlnyomó többségénél (NO₂, SO₂, szálló por és az ülepedő por) egy tél végi és egy őszi maximum figyelhető meg. Megállapítható, hogy a NO₂ és a szálló por maximumai között egyidejűség áll fenn, ami egyrészt utal a közös eredetre, mint a fűtés, közlekedés, másrészt utalhat a klimatikus viszonyok szerepére, melyek jelentősen befolyásolják a levegőszennyezettséget;
- b) az iparban bekövetkező szerkezetváltás a levegőszennyezés csökkenéséhez vezetett, viszont a motorizáció fokozásával megnöttek a közlekedésből származó kibocsátások;
- c) a porszennyezés tavasztól őszi terjedő maximumaiért a mezőgazdasági területeken fellépő defláció okozta kifújt poranyag a felelős, de fontos hangsúlyozni a közlekedés szerepét is a porterhelésben;
- d) az allergén pollenek mennyisége folyamatosan növekszik, és az év egyre hosszabb időszakában okoznak allergiás tüneteket.

Talaj- és föld

Békés megye területhasználatában uralkodó a mezőgazdasági művelés, a termőtalajok jó minőségűek, akár 30-35 aranykoronát (Ak/ha) is meghaladó értékekkel. A jó talajminőség

mellett a domborzati és klimatikus adottságok is kiemelkedően kedvezőek. A legjobb talajú dél és közép-békési területek a mezőgazdasági termelésben kimagaslóan jó feltételeket kínálnak, ezért ezeket a területeket hosszú távon is a piaci versenykategóriás, ám környezetkímélő, termőhelyhez és társadalomhoz alkalmazkodó mezőgazdaság elsődleges célterületeiként kell kezelni. Ezeken a területeken távlatilag is meghatározó marad a gabona- és a zöldségtermesztés.

Békés megye területén az 1980-as évekig 127 km²-en valósult meg komplex meliorációs fejlesztés, 44 000 ha hatásterületű drénezés.

Felszíni vizek

A felszíni vízfolyások állapotának legjellemzőbb kedvezőtlen adata a túl nagy tápanyag és/vagy szervesanyag-tartalom. A problémás állapot okaként megjelölhető tényezők:

- kommunális szennyvíztelepek, szennyvízbevezetések,
- belvízlevezetések,
- halastavi vízleeresztések,
- mezőgazdaságból a szántóföldi műtrágya- és trágyahasználat,
- a tápláló vízfolyásokon érkező túl nagy koncentrációjú hozzáfolyások.

Vízminőségvédelmi szempontból a megye fő vízfolyásai, a Körösök „egyéb védett” kategóriába, míg a többi vízfolyás, a különböző csatornák az „időszakos vízfolyás” kategóriába tartoznak. A Hármas-Körös teljes szakasza jogszabály által kihirdetett KV3 kategóriába tartozó ún. „halas víz” a 6/2002. (XI. 5.) KvVM rend. szerint.

A megye speciális adottságát jelentik a **holtágak**. A holtágak a XIX. századi folyószabályozások során a kanyarulatok átmetszésekor keletkezett sajátos képződmények. Békés megyében a Körösök mentén 33 db 5 ha-nál nagyobb, valamint 31 db 5 ha-nál kisebb holtmeder található, melyek közül 21 db holtág teljesen száraz. A Szarvas-Békésszentandrási holtág az ország ötödik legnagyobb vízfelületű állóvize, a Tiszántúl legnagyobb vízfelületű holtága. A holtágak „elhalási” folyamata az utóbbi évtizedekben felgyorsult, a nagy vegyszer és műtrágya adagokat használó gazdálkodás, az intenzív halasítás, a növényevő halak telepítése, valamint a víziszárnyas tenyésztés megjelenésével.

Ár és belvíz

Békés megye adottságainál fogva a vízrendezés és belvízvédelem kiemelt jelentőségű feladat. Ezt érzékletesen szemlélteti, hogy az 1999-2000. évi rendkívüli belvíz események kapcsán a megye területének 14 %-a (80 ezer ha) került víz alá, a 75 településből 53 kényszerült belvíz kárelhárítási tevékenység lefolytatására.

A 18/2003. (XII. 9.) KvVM – BM együttes rendelet meghatározza a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolását. Eszerint a rendelet a településeket 3 kategóriába sorolja:

1. Erősen veszélyeztetett „A” kategóriába tartozik, ha a hullámtéren lakóingatlanal rendelkezik, illetőleg, amelyet a védmű nélküli folyók és egyéb vízfolyások mederből kilépő árvize szabadon előnhetnek. Ebbe a csoportba tartoznak: Geszt, Hunya, Kétegyháza, Kondoros, Mezőgyán, Újszalonta.

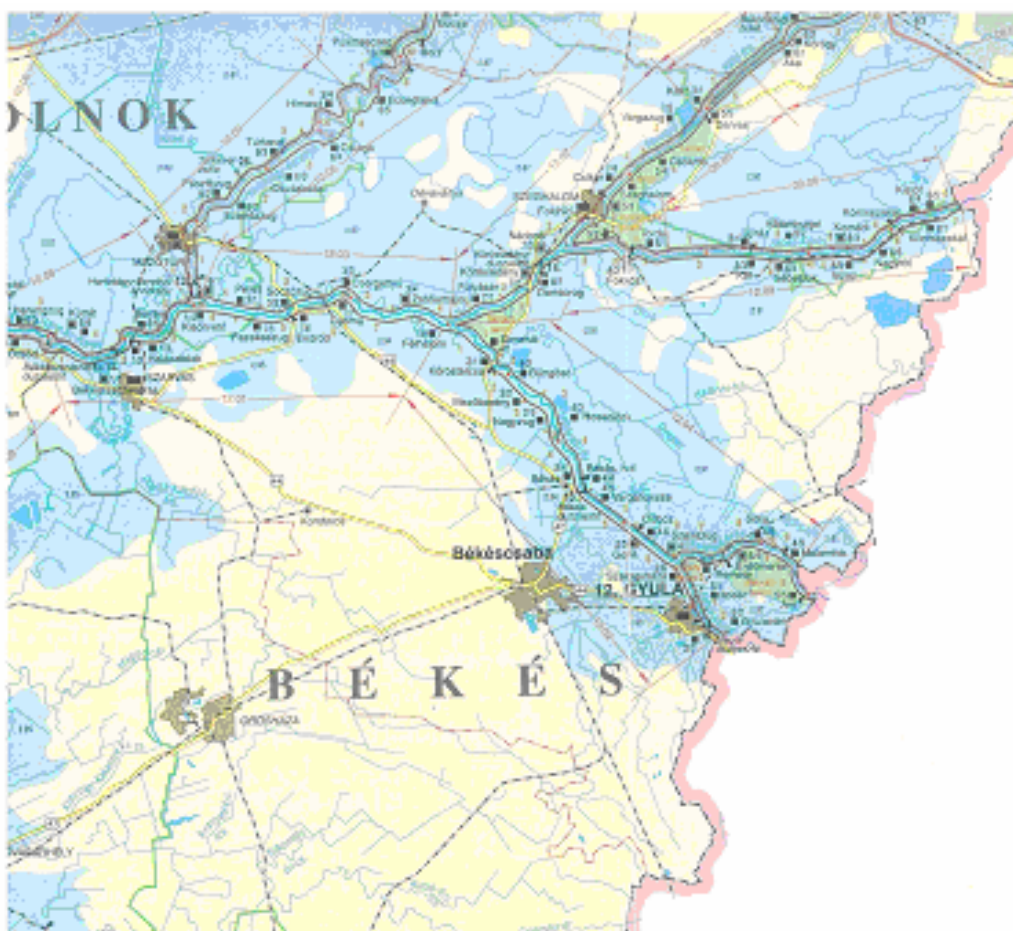
2. Közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába tartozik, ha nyílt vagy mentesített ártéren fekszik, és amelyet nem az előírt biztonságban kiépített védmű véd. Ebbe a csoportba

tartoznak: Bélmegyer, Biharugra, Bucsa, Dévaványa, Doboz, Ecsefalva, Elek, Füzesgyarmat, Kertészsziget, Kétsoprony, Körösladány, Köröstarcsa, Lőkősháza, Nagykamarás, Okány, Sarkad, Sarkadkeresztúr, Szeghalom, Tarhos, Telekgerendás, Újkígyós, Vésztő, Zsadány.

3. Enyhén veszélyeztetett „C” kategóriába tartozik, ha nyílt vagy mentesített ártéren helyezkedik el, és előírt biztonságban kiépített védművel rendelkezik. Ebbe a csoportba tartoznak: Békés, Békéscsaba, Békésszentandrás, Csabacsúd, Csárdaszállás, Csorvás, Gyomaendrőd, Gyula, Kamut, Kardos, Körösnagyharsány, Körösújfalú, Kötegyán, Méhkerék, Mezőberény, Murony, Örménykút, Szabadkígyós, Szarvas.

	Összesen km ²	Békés Megye km ²	Más megye km ²
2.87 Nagy Sárreai öblözet	909	812	97
2.91 Sarkadi öblözet	1077	1048	29
2.92 Remetei öblözet	87	87	-
2.93 Gyulai öblözet	101	101	-
2.94 Békési öblözet	297	297	-
2.95 Körös Tisza-Maros köz	351	333	18
Összesen:	2822	2678	144

.. ábra. Az árvízvédelmi öblözetek területi árvízvel veszélyeztetett területek, ezek nagysága az egyes öblözetekben az alábbiak (KÖR-KÖVIZIG, 2007)

.. ábra A veszélyeztetett mélyártéri területeket az alábbi térkép részletesebben ábrázolja (KÖR-KÖVIZIG, 2007).

Felszíni alatti vizek

A **talajvíz** általában szennyezettnek tekinthető a megyében. A szennyezett talajvíz hatása már kimutatható a sekélyebb rétegvizekben is. A települések beépített területén a talajvíz nagyrészt a kommunális szennyvíz-szikkasztások következtében szennyeződött el. A másik jellemző diffúz szennyezési forma a mezőgazdaság terhelése. A műtrágyák, trágyák, valamint a gyom- és rovarirtó szerek felhasználásának módja miatt a művelt területek alatt sok helyen a nitrát, ammónium és peszticid szennyezés határérték feletti, vagy a határérték közelében van. A jelenlegi gazdálkodási technológiai következményei mellett az 1990-es évek előtti évtizedekben folytatott, túlzott mértékű műtrágya és növényvédőszer-használat káros hatása a mai napig kimutatható talajvizeinkben.

. A 123/1997. (VII. 8.) korm. rend. alapján 6 db olyan védett, jelenleg üzemelő és távlati vízbázis található a megyében, melyek védőidoma rendelkezik felszíni metszettel:

- Dombegyház (hidrogeológiai „B” védőidom)
- Kevermes (hidrogeológiai „B” védőidom)
- Kunágota (hidrogeológiai „B” védőidom)
- Medgyesbodzás (hidrogeológiai „B” védőidom)
- Mezőkovácsháza-Végegyháza (hidrogeológiai „C” védőidom)
- Mezőgyán (2009.)

A szolgáltatott **ivóvíz** vonatkozásában nyilvántartott minőségi kifogással érintett települések” Békés megyében: Almáskamarás, Battonya, Békés, Békéscsaba, Békéssámson, Bélmegyer, Bucsa, Csabacsúd, Csabaszabadi, Csárdaszállás, Csorvás, Dévaványa, Doboz, Dombegyház, Dombiratos, Ecsefalva, Elek, Füzesgyarmat, Gádoros, Gerendás, Geszt, Gyomaendrőd, Gyula, Hunya, Kamut, Kardos, Kardoskút, Kertészsziget, Kétegyháza, Kétsoprony, Kisdombegyház, Kondoros, Körösladány, Köröstarcsa, Körösújfalú, Kötegyán, Lőkösháza, Magyarbánhegyes, Magyardombegyház, Medgyesegyháza, Medgyesegyháza-, Bánkút, Méhkerék, Mezőberény, Mezőgyán, Mezőgyán-, Nagygyanté, Mezőhegyes, Murony, Nagybánhegyes, Nagykamarás, Nagyszénás, Okány, Orosháza, Örménykút, Pusztaföldvár, Pusztaothlaka, Sarkad, Sarkadkeresztúr, Szabadkígyós, Szarvas, Szeghalom, Tarhos, Telekgerendás, Tótkomlós, Újkígyós, Újszalonta, Vésztő, Zsadány

Fluorid, nitrit és nitrát szennyezettség nincs, bórral szennyezett 4 db település (Bucsa, Ecsefalva, Kertészsziget és Kondoros), a legtöbb az arzén és ammónium szennyezés, több településen mindkettő.

A **termálvíz**beszerzés lehetőségei viszonylag kedvezőek, a geotermikus adottságok miatt már 450-550 m alatti mélységből 30 °C-ot meghaladó kifolyó víz hőmérsékletű víz nyerhető. A hévízhasznosítás fejlesztésének legnagyobb problémáját – gyakorlatilag akadályát – jelenti a használtvíz hévíz befogadására alkalmas, bővízü felszíni vízfolyás hiánya. A térségben mezőgazdasági célra használnak 30 °C-ot meghaladó – szigorú mércével mérve már hévíznek számító – rétegvizeket.

3.3. A tervben javasolt térségi területfelhasználási kategóriák kijelölésével és övezetek lehatárolásával kapcsolatos azon környezeti jellemzők azonosítása, amelyekre a terv valószínűleg jelentős befolyással lesz.

A terv térségi területfelhasználási kategóriáinak részletes környezeti azonosítása az *Békés Megye Területrendezési Terve II. kötet Megalapozó Munkarészek* (2011. május) rendelkezésre bocsájtott dokumentum alapján történt.

A terv környezeti következményeit a terv elfogadása és hatályba lépése esetén történő hatások elemzésével lehet becsülni. A környezeti hatásokat az egyes térségi területfelhasználási kategóriák, övezetek és a környezeti elemek mátrixában vizsgáljuk, értékeljük. A jelenlegi tervdokumentáció csak kivételesen tartalmaz olyan területi kimutatásokat amely pontosan számszerűsítene a változások nagyságát. A korábbi területrendezési terv adatai digitálisan nem állnak rendelkezésre, ezért csak az OTTr-hez képesti változásokat lehet meghatározni.

x. táblázat Területfelhasználási kategóriák és övezetek környezeti hatásainak azonosítása

Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Települési környezet	Ökológiai rend.	Ember	Összegzés
Erdőgazdálkodási térség	+	++	++	++	0	+/-	++	Az OTTr-hez képest erdőterület csökkenést tervez. Az eltérő erdőterület nagyságok a „mezőgazdasági térségbe” történő besorolás miatt következett be. A tájrehabilitációt igénylő területek erdősítésére kiemelt figyelmet kell fordítani. A nem kötelező érvényű területfelhasználási ajánlások érvényesítésére fokozottan figyelni kell. Dévaványa, Kőrösladány, Gyomaendrőd valamint Tarhos térségében új erdőgazdálkodási térség került feltüntetésre, amely az OTTr-ben nem szerepelt. (. ábra)
Mezőgazdasági térség	++	++	+	++	0	++	+	A mezőgazdasági térség nagysága lényegében nem változott. Dévaványa, Kőrösladány, Gyomaendrőd valamint Tarhos térségében a korábbi (OTTr) mezőgazdasági térsége erdőgazdálkodási térségként került feltüntetésre (. ábra).
Városias települési térség	-	-	-	+	+++	-	++	A közlekedési hálózatok mellett a települési területek jelentik a legnagyobb környezeti terhelést. A beépítésre szánt területek túlzott növekedését fékezni szükséges. Az OTTr-hez képest növekedés figyelhető meg.
Hagyományosan vidéki települési térség	-	-	-	+	+++	-	++	A közlekedési hálózatok mellett a települési területek jelentik a legnagyobb környezeti terhelést. A települési térség új, kiegészítő ajánlása biztosítják az:

Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Települési környezet	Ökológiai rend.	Ember	Összegzés
								- intenzív területhasználatot, kompakt településszerkezet kialakulását, - a területek újrahasznosítását, - a településkép, és tájkarakter megőrzését, - zártkertek szabályozott lakóterületté válását, - települési területek környezetvédelmét.
Vízgyűjtő-gazdálkodási térség	+	++	0	++	-	++	+/-	Az ökológia rendszerre pozitív hatása van. A térségre készült alegység szintű vízgyűjtő-gazdálkodási tervben meghatározottakat kell figyelembe venni. A 221/2004. (VII.21) Korm. rendelet szerint és érvényesíteni kell az EU Vízkereitírányelvében (Water Framework Directive) foglaltakat. A térség változásait a ábra tartalmazza.
Építmények által igénybe vett térség	- /+	0	0	+/-	++	-	++	A térség területnagysága (alsóbb szintű tervekől átvett adatok) megnőtt. Számos településen területi növekedés figyelhető meg ami negatívan befolyásolja a környezeti elemeket és rendszereket. A közműhálózatok tervezésénél a műszaki szempontok mellett a tájképvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni. A terv ajánlásai biztosítják, hogy figyelembevételük esetén a környezetterhelés a kockázata a minimálisra csökkenjen.
Energia hálózatok és építmények								
Villamos- energia-hálózatok és építmények	-	0	0	++	+/-	++	+/-	Az új építmények markáns elemeivé válnak a tájnak. Az új infrastruktúra nyomvonalak kijelölésénél a Natura2000 és az ökológiai hálózat védelmének prioritást kell kapnia.
Szénhidrogén hálózatok és építmények	-	+/-	0	+/-	0	-	0	
Hulladékkezelés								
Veszélyes hulladékártatlanító	-	-	- /+	-	0	+/-	+/-	A veszélyes hulladékártatlanító és radioaktív hulladéklerakó elsősorban a környezeti kockázatot növeli az adott térségben.
Radioaktív hulladéklerakó	-	-	-	-	0	+/-	-	
Közúti közlekedés								

Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Települési környezet	Ökológiai rend.	Ember	Összegzés
Közúti közlekedés	-	-	-	-	+/-	-	+/-	<p>A közlekedési úthálózat fejlesztés jelentős hatással van szinte minden környezeti elemre. Annak ellenére, hogy hozzájárul a területi kiegyenlítődéshez és az elérhetőség növekedéséhez, területfoglalása, környezet-szennyezése révén a fenntarthatósági alapelvekkel kerül gyakran ellentmondásba. Az új nyomvonal kijelölések esetén különösen nagy figyelmet kell fordítani az ökológiai hálózat védelmére.</p> <p>Békés megyében az M44 és M47 gyorsforgalmi autóutak kiépítése csak részben történik a meglévő nyomvonalak felhasználásával, jelentős részben új nyomvonalon valósulna meg. Az új nyomvonalak jelentős területigénybevételt jelentenek. Az OTrT-ben új települési elkerülő út Mezőkovácsháza esetében szerepel.</p> <p>A meglévő összekötő utak felhasználásával létrejövő térségi jelentőségű mellékutak (Szeghalom. Túrkeve, Békés-Sarkadkeresztúr) jelentős új terhelést nem okoznak.</p>
Vasúti közlekedés								
Vasúthálózat	-	-	+	+/-	-	-	+	<p>Új vonalak létesítésével várható. A vasúthálózat fejlesztések a fenntartható közlekedésfejlesztés koncepciójával egy irányba mutatnak. A szárnyvonal bezárások és az áthelyeződő teher és személyszállítás a közúti környezetterhelés növekedését jelentik. A megyében szünetelő vasútvonalak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Kiskunfélegyháza-Szentes-Orosháza -Mezőtúr-Szentes-Orosháza-Mezőhegyes -Békéscsaba-Kétegyháza-Mezőhegyes-Makó-Szeged/Mezőhegyes-Battonya -Gyomaendrőd-Déaványa-Kőrösladány-Szeghalom-Véztő -Püspökladány-Szeghalom-Véztő-Okány-Kötegyán <p>Szünetelő helyreállítandó személyszállítású vonalak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Véztő-Kőrösnagyharsány -Murony-Békés -Kisszénás-Kondoros <p>Újraindításuk környezeti szempontból előnyös lenne.</p>
Kerékpárút hálózat	+	0	0	+	++	+	+	A hálózat kialakítása környezetbarát fejlesztésnek tekinthető, az új nyomvonalon történő építések mindenképpen a táj

Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Települési környezet	Ökológiai rend.	Ember	Összegzés
								terhelését, ha kis mértékben is, de növelik. A megyében a Balaton törvény területén kívül térségi szintű kiépített kerékpáros útvonal nincs, kiépítése hozzájárul a környezetbarát közlekedési módok növekedéséhez. Célszerű lenne a térségi kerékpárút hálózat megjelenítése is a tervben.
Logisztikai központ	-	-	-	-	+/-	+/-	+/-	A logisztikai központokat a nagy burkolt felületek dobozépületek, forgalmas kiszolgáló utak jellemzik. A „steril” felületek csökkentik a biodiverzitást, kedvezőtlenül befolyásolják a tájképet, növelik a környezetszennyezést.
Légi közlekedés	-	-	-	0	+/-	+/-	-	A repülőterek környezetszennyezése főként a jelentős zajterhelésből ered.
Vízgazdálkodás építményei								
Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal	0	0	0	-	-	0	+/-	Az árvízvédelmi fővonalak környezetterhelése alacsony. Az árvízvédelem pozitív hatása mellett az ökológiai rendszerre általában kedvezőtlen hatást jelent. Egyes térségekben kimondottan negatív a vizuális hatása is van.
ÖVEZETEK								
Magterület övezete, Ökológiai folyosó övezete, Puffer terület övezete	++	++	++	++	++	++	+	Az ökológiai hálózatból jelentős területek kerültek ki Dévaványa, Körösladány, Gyula és Mezőgyán térségében. Új területek Csárdaszállás, Békés, Mezőhegyes térségében kerültek be az ökológiai hálózatba. A Natura 2000 területek érintettségét vizsgálni kell közúthálózat, a vasúthálózat fejlesztések és a települési elkerülő utak fejlesztése esetén. Az övezet egyértelmű területi növekedése kedvező hatású a környezeti elemekre és rendszerekre. A Natura 2000 hatásbecslési dokumentációban a területek a területi átfedéseket pontosítani, tisztázni kell.
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezet Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete Közepes termőhelyi adottságú mezőgazdasági (mezőgazdálkodásr	++	++	0	0	0	0/-	0	A kiváló termőhelyi adottságú területek megőrzése, termőképességük fenntartása a fenntarthatóság alapfeltétele. Beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában, a külön jogszabályban meghatározott területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki, ez nagymértékben korlátozza a beépülést. Környezeti szempontból előnyt jelent a kiváló termőhelyi adottságok lehatárolás és beépítés mentességének megőrzése.

Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Települési környezet	Ökológiai rend.	Ember	Összegzés
a másodlagosan alkalmas) terület övezete								
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete Erdőtelepítésre elsődlegesen alkalmas terület övezete Erdőtelepítésre másodlagosan alkalmas terület övezete	++	++	+	++	+	++	+	Az erdőtelepítés elsődleges célterületei a tájrehabilitációra kijelölt területek. A kijelölésnél fokozott figyelmet kell fordítani, hogy az érzékeny karsztok, gyeptársulások ne sérüljenek. Beépítésre szánt terület csak kivételesen jelölhető ki, ez hozzájárul az erdőterületek védelméhez. Környezeti szempontból szintén előnyt jelent a területek lehatárolása.
Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete	++	+	+	++	+	++	+	A terület környezetszennyezése révén jelentős terhelést jelent minden környezeti elemre. Kijelölésük és rehabilitálásuk pozitív hatással van a tájra. A megfogalmazott két új irányelv megakadályozza, hogy ökológiai rehabilitációt igénylő területeken beépítésre szánt terület kerüljön kijelölésre, valamint a bányászattal érintett területen tájrendezési rekultivációs terv készítése szükséges a rehabilitációhoz.
Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	++	+	+	++ +	++	+	+	Békés megye tájképileg az ország egyik legegységesebb mezőgazdasági jellegű területe. A homogén tájhasználat miatt felértékelődnek a kisebb jelentőségű tájképileg értékes területek is. Az új, egységes módszertan szerint kijelölt tájképvédelmi terület övezet hozzájárul a tájkép mint erőforrás, hosszútávú megőrzéséhez. A konkrét területi lehatárolást településrendezési tervben pontosítani kell. Az irányelvek fokozott érvényesítésére itt is szükség lenne.
Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete	+	++	0	0	+/-	+	+	A térség fokozottan hozzájárul a felszíni és felszín-alatti vízminőség védelméhez. A terület lehatárolása a jogszabályok szerint változott. A 219/2004. (VII.21.) Korm. rend. illetve a 27/2004. (XII.25) Kvm rendelet által meghatározott településsoros lehatárolás szerint csökkent (kivételek a karsztos területek). Az európai elvárásoknak (pl. Vízkerektírányelv) megfelelő területi lehatárolás és megfelelő védelmet jelentő szabályozás lehetősége növekszik.

Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Települési környezet	Ökológiai rend.	Ember	Összegzés
Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe övezete	+	++	0	+	+/-	+	+/-	Kijelölésével és a szabályozás betartásával javul a felszíni vizek minősége. A tervben megfogalmazott új irányelvek tovább szigorítják a védelmet.
Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete	+/- -	-	-	-	+/-	-	+/-	Az övezet lehatárolását össze kell vetni az egyéb védelmi jellegű övezetekkel (Pl. tájképvédelmi). Az ásványi nyersanyag gazdálkodási terület övezetének kijelölése során figyelembe kell venni, hogy külszíni művelésű bányatelek csak a magterület, ökológiai folyosók területén kívül jelölhető ki.
Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete	+	+	+	+	+/-	+/-	+/-	A kizáró feltételek révén egyes területek ilyen célra történő használatának a lehetősége csökken, így ott a táj- és településkép védelmi érdekek jobban érvényre juttathatóak. A megfogalmazott irányelvek betartásával csökkenne a környezetterhelés, növekedne a szelektív hulladékgyűjtés. Az irányelvek közül lehetőség szerint a szabályozásba kellene áttenni a területkijelölésre vonatkozó ajánlást, mert ennek betartása kötelező érvényű lenne.
Rendszeresen belvízjárta terület övezete	+/ -	+	0	+	0	++	+/-	Rendszerint inkább növeli a környezet terhelését, bár természetvédelmi területek (pl. lápréteken) hatása fordított. A lehatárolásokat a településrendezési tervek szerkezeti és szabályozási munkarészei kidolgozásánál érvényesíteni kell mind a beépítésre szánt területek kijelölésnél, mind az övezetbe tartozó területeken való építés differenciált szabályozása kidolgozásánál.
Földtani veszélyforrás terület övezete	0	0	0	0	0	-	+	A megnevezés pontosítása révén szélesebb körben lehetséges szabályozás alá vonni a veszélyeztetett/veszélyeztető területegységeket.
Vízeroszióknak kitett terület övezete	-	0	0	-	0	-	-	A vízeroszió révén bekövetkező talajpusztulás szinte minden környezeti elemet kedvezőtlenül érint.
Széleroszióknak kitett terület övezete	+	0	+/ -	+/-	+/-	+/-	+/-	A defláció negatív környezeti hatású. Az övezet kijelölése hozzájárulhat a problémák kezeléséhez.
Kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezete Honvédelmi terület övezete	+/ -	+/-	+/ -	+/-	+/-	+/-	+/-	Környezeti hatását nehéz becsülni. Az adott terület használata lehet pozitív vagy negatív hatású is. Közismert, hogy a lőterek, gyakorlóterek a védett növények elsőrendű rezervátumait is jelentették.
Szélérőművek	+	0	+/ -	+/-	+/-	+/-	+/-	A defláció negatív környezeti hatású.

Területfelhasználási kategóriák, övezetek	Föld	Víz	Levegő	Táj, tájkép	Települési környezet	Ökológiai rend.	Ember	Összegzés
telepítésére alkalmas terület övezete			-					Az övezet kijelölése hozzájárulhat a problémák kezeléséhez. Tájképi szempontból telepítésük nem javasolt. Békés megye területe nem alkalmas szélrómúvek telepítésére (Országos Meteorológiai Szolgálat).
Együtt tervezhető térségek övezete	+	+	+	+	+	+	+	Az együtt tervezésnek alapvetően pozitív hatásai vannak.
- létező kapcsolat, amely veszélyezteti a környezeti elem minőségét + – gyenge, áttételes, vagy közvetett, amely csak részben járul hozzá az elem védelméhez ++ – erős, közvetlen kapcsolat amely hozzájárul az elem védelméhez 0 – bizonytalan, vagy nehezen értelmezhető vagy nem létező kapcsolat								

3.4. A terv által feltárt környezeti konfliktusok értékelése, és a környezeti állapot várható alakulása abban az esetben, ha a felülvizsgálat javaslatai nem valósulnának meg

A terv által feltárt konfliktusok körültekintő vizsgálatról tanúskodnak és jól szolgálják azt a célt, hogy a megyei területrendezési terv felülvizsgálata és módosítása során célirányosan lehessen alkalmazni a **területrendezés** azon **eszközkészletét**, amely

- a környezeti és természeti értékek megőrzésével,
- a térszerkezet fejlesztésével,
- a védőtávolságok és védőterületek következetes alkalmazásával,
- a terület- és környezethasználat alakításával,
- a közlekedési hálózat formálásával,
- valamint a közmű infrastruktúra és a hulladékgazdálkodás fejlesztésére vonatkozó javaslatokkal

járul hozzá a megye környezeti állapotának javításához, a környezeti elemek veszélyeztetésének csökkentéséhez, közvetve pedig a lakosság egészségi állapotának javításához, amennyiben a megvalósítás során meghozandó döntések és részletes tervek vezérelve az értékközpontúság, értékalapú megközelítés lesz, amelyek az alapja a helyi közösségek, az egyének teljes értékű életéhez, illetve az élővilág és az ökoszisztémák fennmaradásához szükséges feltételek biztosítása. Ellenkező esetben a haszonelvű megközelítés e terv által meghatározott keretek között sem éri el a fentebb megfogalmazott célokat.

Egyetértünk és megerősítjük a tervben alkalmazott integrált megközelítés szemléletét, amely a konfliktusok feltárásánál is megjelent, amely szerint a különböző környezeti elemek terhelését és szennyezését nem külön-külön, hanem egységesen kell vizsgálni. A levegőbe, vízbe vagy talajba történő kibocsátások egymástól elkülönült kezelése ugyanis inkább a szennyezés egyik környezeti elemből a másikba történő átvitelére ösztönözhet, mintsem a környezet egészének védelmére. A területrendezési tervezés során más területeken is

kiemelten fontosak az ágazati folyamatokat és politikákat átfogó megoldási javaslatok, ezért a konfliktuselemzést és megoldási javaslatokat a tervben is meghatározott problémakörönként rendeztük alpontokba.

Közlekedésből eredő konfliktusok és megoldásuk

Békés megye területén a **légszennyezettség** mértékét döntően a közúti közlekedés befolyásolja. A helyzet jelenleg nem kritikus, de beavatkozást igényel, mert beavatkozás nélkül már középtávon is további romlás várható. A közlekedésből eredő légszennyezés elsősorban az út menti területek levegőminőségének alakulásában meghatározó, ezért elkerülhetetlen fejlesztési, illetve rendezési feladat nagy forgalmú szakaszokon **az érzékeny területeket elkerülő utak** építése.

Zaj- és rezgésvédelmi szempontból is környezeti konfliktust okoz a közlekedés. A vasúti közlekedés okozta **zaj- és rezgésterhelés** csökkentését a meglévő vonalakon elsősorban nem területrendezési eszközökkel (pl. zajvédő fal építésével, korszerű szerelvények beállításával) lehet megoldani, a közúti közlekedés vonatkozásában azonban **elkerülő utak** tervezésével és építésével javítani lehet a helyzeten.

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29) Korm rendelet 9. § (2) bekezdés értelmében a védendő területeket úgy kell kijelölni, hogy a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek teljesüljenek. A védendő épületet, helyiséget úgy kell megtervezni és megépíteni, hogy a külön jogszabály szerinti belső téri zajterhelési határértéke a használatbavétel időpontjára teljesüljenek.

A közlekedés további környezetkárosító hatása **a talaj és a vizek szennyezése** üzemszerű használat és havária esetén egyaránt. A csapadékvíz korszerűtlen elvezetése (ill. el nem vezetése) ahhoz vezet, hogy a talajba és közvetlenül vagy közvetve a vizekbe káros anyagok mosódnak be. A meglévő utak korszerűsítése, az elkerülő utak és egyéb új útszakaszok építése során ezért kiemelt figyelemmel kell lenni e hatások hatékony mérséklésére. A nyomvonal körültekintő megtervezése mellett fontos a **vízvezetés korszerű megoldása** és környezetvédelmi berendezések (pl. megfelelő szűrők) alkalmazása, így biztosítandó a környezeti elemek megővését.

Kidolgozása a tervekészítéssel párhuzamosan, iteratív jelleggel történik....

3.5. A terv céljainak megvalósulásával közvetve vagy közvetlenül környezeti szempontból negatív hatást kiváltó tényezők feltárása, különös tekintettel azokra a tervi elemekre, amelyek a természeti erőforrások igénybevételét vagy a környezetterhelés, vagy az emberi egészség károsodásának közvetlen előidézését jelentik.

Kidolgozása a tervekészítéssel párhuzamosan, iteratív jelleggel történik....

4. Javaslat környezeti szempontú intézkedésre

4.1. A terv érvényesülése során fellépő, környezetre és az emberi egészségre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések

Általános környezeti szempontú javaslatok

A terv a különböző ágazati intézkedések, beavatkozások, koncepciók területi vetületét hatásait, és az azokat korlátozó használatokat szabja meg. A különböző adatforrásokból, hatóságoktól származó információk közös területi alapon jelennek meg. Ennek megfelelően az egyes övezetek, szabályozások erősíthetők, vagy gyengíthetők egymást. Az ágazati szempontok közötti konszenzus megteremtése érdekében szükséges lenne tovább erősíteni a terv **holisztikus, horizontális szemlélet** szemléletét, hogy elkerülhetők legyenek az olyan elemek, mint a közlekedési infrastruktúrafejlesztés, a Nemzet Ökológiai Hálózatot, a Natura 2000 hálózat kapcsolata esetében.

A tervekészítés során meg kell határozni az **egymást kizáró, vagy funkciójukban egymást jelentősen korlátozó övezeti fedvényeket**, területhasználatokat. Térképszerűen is vizsgálni, elemezni kellene a fedvények átfedését. A tájhasználati konfliktusok és anomáliák nagy valószínűséggel azokon a helyeken keletkeznek, ahol tartalmában, funkciójában két kevésbé összeegyeztethető réteg találkozik. Az átfedő területeken konkrétan vizsgálni szükséges az övezetek közötti kapcsolatot az alábbi minta táblázathoz hasonló mátrix segítségével. Kiemelten fontos lenne a mátrixban „X”-el jelzett területeken az esetleges problémák feloldása.

Szerkezeti, szabályozási tervi elemek (területhasználatok övezetek stb.)	Magterület övezete, Ökológiai folyosó övezete, Puffer terület övezete	Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezet	Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete	Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete	Rendszeresen belvízjárta terület	Szélérőművek telepítésére alkalmas terület övezete	Tájképvédelmi terület övezete	Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete
Magterület övezete, Ökológiai folyosó övezete, Puffer terület övezete	O	O	E	X	O	X	E	E
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezet		O	V	V	X	X	V	V
Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete			O	X	V	O	E	E
Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete				O	V	O	X	X
Rendszeresen belvízjárta terület					O	O	V	V
Szélérőművek telepítésére alkalmas terület övezete						O	V	O
Tájképvédelmi terület övezete							O	E
Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete								O

X – Egymást kizáró vagy jelentősen korlátozó
E – Egymást erősítő kapcsolat
V – A kapcsolatot vizsgálni kell
O – Nincs hatás

... táblázat. Az övezetek, területhasználatok kapcsolata (minta)

A területrendezési tervek az övezeti lapokat, a szerkezeti tervet külön-külön lapon dokumentálják. Ennek oka, hogy a fedvények jelentős mennyiségű részletes grafikus információt hordoznak, amelyet nehéz lenne egy térképlapon megjeleníteni. A külön lapon történő dokumentálással azonban elveszik a térinformatikai feldolgozás egyik nagy előnye, hogy a különböző fedvények együtt, „egymás felett” láthatók. Mindig mindent mindennel átfedésben vizsgálni dokumentálni természetesen értelmetlen és felesleges dolog lenne, de az alátámasztó munkarészek összegzéseként nem lenne célszerűtlen elkészíteni a fenti mátrix kritikus átfedéseit (X) tartalmazó rétegek összesített fedvényeit.

A tervezés során a folyamatok elemzésén túl növekvő mértékben kell támaszkodni az adott térség érdekcsoportjait, illetve sajátos értékeit megjelenítő szereplők elvárásainak összefogására. Éppen ezért gondoskodni kell arról, hogy a területi tervezés folyamatában a partnerség elve **a valódi participáció** révén hatékonyan érvényesüljön, nem pusztán utólagos szakmai, társadalmi egyeztetéseket jelentve. A partnerség és a bevonás, - csakúgy, mint az átláthatóság és legitimitás - erősítése fokozottan szükséges a területrendezési tervezés esetében is (Területfejlesztési Füzetek 1. – Segédlet a közösségi tervezéshez, VÁTI, Budapest, 2010)

A kistérségi, települési tervek a nagyprojektek esetében kiemelt kockázatcsökkentő szerepe van az előzetes környezeti és fenntarthatósági vizsgálatoknak. A projektek tervezésének legkorábbi fázisában el kell kezdeni a vizsgálatokat, amelyek nyilvánosságát és eredményeinek figyelembevételét biztosítani kell az EU és a hazai előírásoknak megfelelően (Élőhelyvédelmi Irányelv, Aarchusi egyezmény, Víz Keretirányelv stb.).

A terv fenntarthatósági szempontú megfelelése érdekében nyilvánvalóbbá kell tenni, erősíteni kell a fenntarthatósági elvekhez történő illeszkedést. A célrendszer további erősítését tarjuk szükségesnek a fenntarthatóság javítása érdekében.

A közelmúltban megjelent az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetének gondozásában **Magyarország kistájainak katasztere**¹ második átdolgozott kiadása. Az új kistáj kataszter számos tekintetben teljesen megújult. A korábbi kiadás óta eltelt negyedszázad ökológiai, növényföldrajzi kutatásai teljesen átírták a korábbi fejezeteket. Kibővült tartalommal jelentek meg a társadalomföldrajzi, mezőgazdasági, éghajlati, turisztikai fejezetek. Érdemes lenne az alátámasztó munkarész tájjal kapcsolatos fejezetét kiegészíteni a legújabb információkkal.

A kistérségi, települési tervek a nagyprojektek esetében kiemelt kockázatcsökkentő szerepe van az **előzetes környezeti és fenntarthatósági vizsgálatoknak**. A projektek tervezésének legkorábbi fázisában el kell kezdeni a vizsgálatokat, amelyek nyilvánosságát és eredményeinek figyelembevételét biztosítani kell az EU és a hazai előírásoknak megfelelően (Élőhelyvédelmi Irányelv, Aarchusi egyezmény, Víz Keretirányelv stb.).

A terv fenntarthatósági szempontú megfelelése érdekében nyilvánvalóbbá kell tenni, erősíteni kell a fenntarthatósági elvekhez történő illeszkedést. A célrendszer további erősítését tarjuk szükségesnek a fenntarthatóság javítása érdekében.

A terv a különböző ágazati intézkedések, beavatkozások, koncepciók területi vetületét hatásait, és az azokat korlátozó használatokat szabja meg. A különböző adatforrásokból, hatóságoktól származó információk közös területi alapon jelennek meg. Ennek megfelelően

¹ <http://www.mtafki.hu/konyvtar/kistaj/megrendeles.html>

az egyes övezetek, szabályozások erősíthetik, vagy gyengíthetik egymást. Az ágazati szempontok közötti konszenzus megteremtése érdekében szükséges lenne tovább erősíteni a terv holisztikus, **horizontális szemlélet szemléletét**, hogy elkerülhető legyenek az olyan elemek, mint a közlekedési infrastruktúrafejlesztés, a Nemzet Ökológiai Hálózatot, a Natura 2000 hálózat kapcsolata esetében.

Részletes javaslatok, pontosítások

Kidolgozása folyamatban van, a tervekészítéssel párhuzamosan, iteratív jelleggel történik....

4.2. Javaslat olyan környezeti szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a terv által befolyásolt más terveknél figyelembe kell venni

Kidolgozása folyamatban van, a tervekészítéssel párhuzamosan, iteratív jelleggel történik....

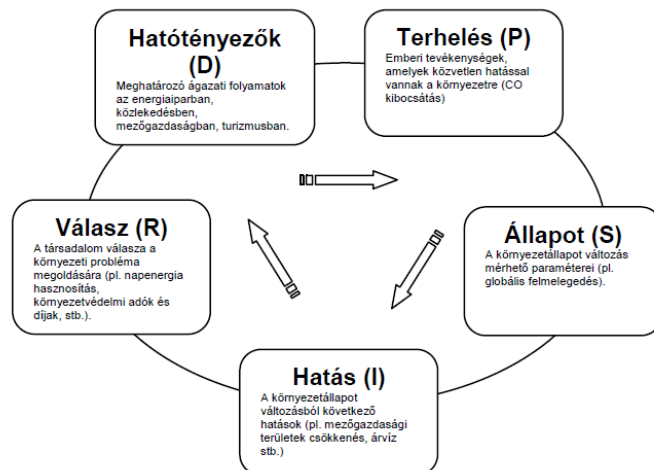
5. Monitorozás és indikátorok meghatározása

5.1 A terv érvényesítése során fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan indikátorok meghatározása, monitorozási javaslatok értékelése.

Monitorozás alapja a DPSIR modell

A BMTrT monitorozása során a változásokat, illetve a terv környezeti hatásait objektív mérőszámokkal, indikátorokkal szükséges bemutatni. A környezeti jellegű indikátorok területén a DPSIR jellegű indikátorok használata tekinthető a legösszetettebb módszernek. A DPSIR indikátorok használatának előnye, hogy nem elsősorban a hatásokban, az állapotban bekövetkezett változásokra koncentrálnak, hanem körfolyamatként, ok-okozati láncként felfogva magának a környezeti problémát kiváltó oknak a megszüntetésére, csökkentésére koncentrálnak. A DPSIR rendszer kialakulásra a 80-as évek közepén kezdődött meg. A Brundtland Bizottság által 1987-ben megfogalmazott „Közös Jövőnk” című tanulmány óta a környezeti fenntarthatóság mérésére több száz környezeti indikátor került kialakításra. Az ENSZ, az OECD, az EU és az EEA egyaránt kialakította a fenntarthatósági kritériumok mérésére szolgáló indikátor rendszerét. A környezeti információk és a nagyszámú környezeti indikátor csoportosítására két nemzetközileg elfogadott modellrendszer került kialakításra. A DPSIR modell (*Hatótényezők (Driving forces) – Terhelés (Pressure) – Állapot (State) – Hatás (Impact) – Környezetpolitikai válaszok (Response) modell*) Számos vita után a kutatók ezt a modellt találták a legmegfelelőbbnek arra, hogy a környezettel kapcsolatos információkat rendszerbe foglalják. A modellt a legtöbb EU tagország elfogadta, azt használják a nemzetközi szervezetek is, mint az Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat) az Európai Környezeti Ügynökség (EEA).

A modellen belül az Eurostat a válaszok (környezetvédelemre fordított kiadások), a hatótényezők (a környezet szempontjából meghatározó szektorok pl. energia, közlekedés, mezőgazdaság), valamint a terhelések (emberi tevékenységek, melyek közvetlenül hatással vannak a környezetre, pl. CO₂ kibocsátás) területét vizsgálja. Az EEA az állapot (megfigyelhető változások a környezetben, pl. növekvő hőmérséklet) és a hatások (a megváltozott környezet hatásai, pl. hurrikánok, áradások) indikátorait vizsgálja. Éles határok természetesen nem húzhatók meg a területek között, így az indikátorokban átfedések is lehetnek.

6. ábra. A DPSIR modell (Forrás: Eurostat, 1999)

Indikátorok kiválasztásának alapelvei: Az indikátorainak kiválasztásánál általános alapelvként következő szempontokat kell figyelembe venni. A javasolt indikátoroknak:

- relevánsnak kell lenni (az indikátornak tükrözni kell a vizsgált paramétert),
- gyors reakció idejűnek kell lenni (a bekövetkezett változásokra lehetőleg azonnal reagálni kell),
- jól mérhetőnek kell lenni,
- jól érthetőnek, könnyen értelmezhetőnek, szemléletesnek kell lenni,
- költséghatékonynak kell lenni,
- szabványosnak, emiatt összehasonlíthatónak kell lenni.

Az indikátoroknak általában további két egyéb feltételnek is meg kell, hogy feleljenek: egyszerre *általánosnak* és *speciálisnak* kell lenniük. Általánosnak, ami azt jelenti, hogy lehetőleg a vizsgált folyamat egészének változásait követni tudják és ugyanakkor speciálisnak is, hogy a folyamatok egyedi sajátosságaira is reagálni tudjanak.

A vizsgált dokumentum nem tartalmazott a környezeti hatások értékeléséhez indikátorokat és monitorozásához ezért az alábbi források indikátorait javasoljuk felhasználni:

- EUROSTAT indikátorok
- Európai Környezeti Ügynökség (EEA) indikátorai
- Környezeti Operatív Program indikátora
- Egyéb (szakértői vélemények alapján megfogalmazható) indikátorok.
- Indikátorok alkalmazása a 2007-2013 tervezési ciklusban (NFÜ)

Környezeti állapot indikátorok

Az EUROSTAT és EEA kompatibilis környezeti indikátorok lehetővé teszik az EU-n belüli környezetállapot összehasonlítást, de kevésbé specifikusak és adekvátak a BMTrT környezeti hatásainak vizsgálatára. A második csoportba tartozó speciális hazai indikátorok jobban illeszkednek a BMTrT szerkezetéhez, könnyen mérhetőek, de nehezebben hasonlíthatók össze nemzetközi adatokkal.

Az ajkai vörösiszap-tárolóban október 10-én bekövetkezett katasztrófa különösen fontossá teszi a környezetállapot monitorozását a térségben. A vörösiszap ömlés hosszútávú hatásainak nyomonkövetésére ezért speciális indikátorokat javasolunk bevezetni.

A javasolt indikátorok a következők:

EUROSTAT EEA indikátor kód	Indikátor név	Leírás	Mértékegység, forrás	DPSIR kód
UP-3:	Tisztítatlan szennyvizek mennyisége	A mechanikai és biológiai tisztítás nélküli szennyvizek mennyisége	m ³ /fő EMIR	I
UP-6:	Területhasználat változás (beépítés)	A beépített területek, mint biológiailag inaktív felületek csökkentik a biodiverzitást.	m ² /fő CORINE	S
WA-1:	Lerakásra kerülő hulladék nagysága	A hulladéklerakóba kerülő, újrahasznosítatlan kommunális és veszélyes hulladék mennyisége	kg/fő	S
WP-5:	A háztartások csatornázott		% EMIR	S

	és tisztított szennyvizeinek aránya			
LB-1:	Természetvédelmi területek fragmentáltsága és károsítása	Az indikátor a védett területeken jelentkező infrastruktúra fejlesztések hatásait mutatja.	Érintett területek %-a CORINE	I
LB-3:	Intenzív művelésű mezőgazdasági területek nagysága	Az intenzív művelésű mg. területek csökkentik a biodiverzitást	Ha CORINE	S
LB-4:	Tájak fragmentáltsági, (szabdaltsági) mutatója	A közlekedési infrastruktúra felszabdálja az egybefüggő területegységeket kisebb foltokra	Terület foltok száma CORINE, LUCAS	S
RD-3:	Beépített területek nagyságának növekedése	Az urbanizáció és a közlekedési infrastruktúra növekedésével a beépítéssel csökken a biológiailag aktív területek nagysága	km ² CORINE	P
OTRT	Erdőgazdálkodási térség nagysága	Az erdőterületek hozzájárulnak a levegőminőség javításához és a biodiverzitás fenntartásához.	km ²	P
OTRT	Települési térség nagysága	A települési területek nagyságának növekedésével nő a biológiailag inaktív felületek aránya. Cél: hogy a növekedés ne haladja meg az OTRT-ben előírtakat.	km ²	P
OTRT	Nemzeti (Országos) Ökológiai Hálózat területének nagysága	A Natura2000 és ÉTT/MTÉT területeket magába foglaló övezet nagyságának változása	km ²	R

16. táblázat. A BMTrT hatásainak nyomon követésére javasolt indikátorok

Javasoljuk a rendezési tervben foglaltak nyomon követése érdekében az integrált térségi fenntarthatósági értékelések és monitoring bevezetését és alkalmazását, amelyeknek nélkülözhetetlen alapja a térségek ökológiai rendszereinek és tájkarakter GIS alapú állapotértékelése, valamint térbeli és időbeli mintázatának elemzése (például MÉTA² és más táji szintű adatbázisok felhasználásával). A részletes értékelési szempontok és fenntarthatósági szempontú monitoring kialakítását mind a megyei, mind az alacsonyabb szintű térségi és települési tervekhez vonatkozóan is javasoljuk a tervekért felelős szervezeteknek.

Területi mérlegek

A BMTrT hatásainak monitoringozása szempontjából legfontosabb lépés, hogy a terv részeként elkészült egy olyan hiteles **területi mérleg**, amely alapul szolgálhat a későbbi változások nyomonkövetésére.

A területi mérleg, illetve a területi változás számszerűsíthető monitoringozása lehetőségének biztosítása kedvező környezeti szempontból, hiszen hiteles és összehasonlítható

² Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisa, MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót

információval szolgál a környezet és természetvédelmi hatóságok, illetve az ebben érdekelt társadalmi szervezetek számára.

A területi mérleg adatait össze kell vetni a hatályos területrendezési terv, az OTrT és egyéb „mérlegek” adataival (Natura 2000).

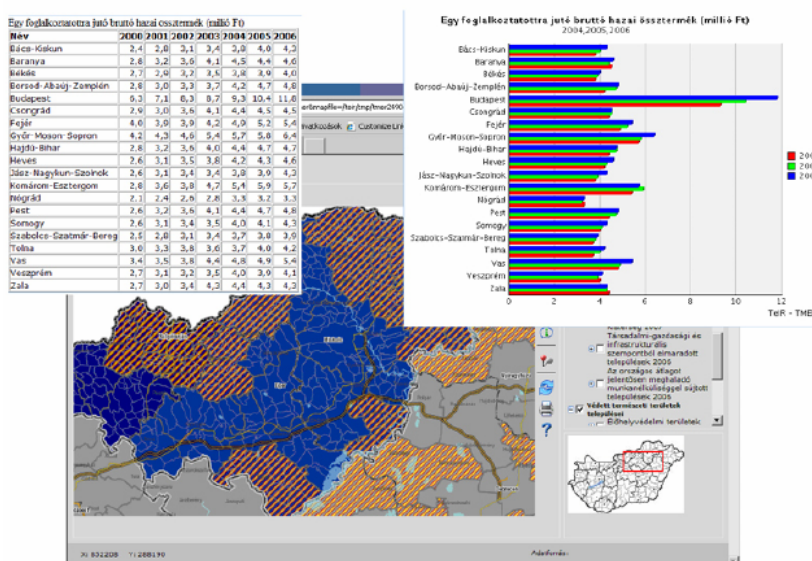
Területi hatáselemzés

A területi folyamatok, területfejlesztés és területi politikák hatásainak elemzésére kifejlesztett modellrendszerű hazai alkalmazás a T-MER³ (Területfejlesztési Megfigyelő és Értékelő Rendszer Információs Alrendszer.) A T-MER rendszer a TEIR rendszer részeként nemcsak statikus jellegű adatszolgáltatásra alkalmas, hanem a területi folyamatok modellezésére, trendek megállapítására és a bekövetkezett változások nyomonkövetésére.

T-MER szervesen kötődik a VÁTI Kht. által üzemeltetett, a <https://teir.vati.hu> webes elérhetőségű Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerhez (TeIR), mert a TeIR adatbázisa szolgáltatja azon alapadatokat, melyek a T-MER-ben szereplő, területfejlesztéshez kapcsolódó indikátorok és komplex mutatók számításához szükségesek. A T-MER rendszer az alábbi folyamatokhoz kapcsolódóan tartalmaz változások nyomonkövetésére monitorozására alkalmas mutatókat:

- Gazdasági folyamatok
- Társadalmi folyamatok
- Környezeti állapot, természeti és kulturális örökség
- Műszaki infrastruktúra, elérhetőség

A T-MER-ben közel 500 indikátor és komplex mutató között lehet böngészni melyek egy része nemzetközi, elsősorban az EU-s tagországokkal kapcsolatos összehasonlításra is lehetőséget ad. Rendelkezésre álló adatoktól függően terület és idősorosan is vizsgálhatóak az indikátorok.

7. ábra. A T-MER területi hatáselemző rendszer felhasználói felülete.

³ <https://teir.vati.hu/tmer/tmer.html>

Az Espon területi kutatások keretében készült el a mezőgazdasági és közlekedési politika területi hatásait bemutató TIPTAP⁴ projekt, amely mutató szintén alkalmasak lehetnek területi folyamatok monitorozására.

Település Statisztikai Rendszer

A T-STAR⁵ (Település Statisztikai Rendszer) alapvetően a területi folyamatok kutatására, a területi egyenlőtlenségek mérésére alkalmas az egyszerű ellátottság-vizsgálatok mellett. A települési alapadatokból aggregáció útján előállíthatók más, elemzési vagy még inkább gazdaság- és fejlesztéspolitikai szempontból releváns területi szintek (kistérség, megye, régió, településnagyság-kategóriák) adatsorai is. Az adatbázisban a legfontosabb változók (népességszám, személyi jövedelemadó-alap, vállalkozások száma, lakásállomány, helyi adók stb.) azonos definíció mellett minden egyes évben változatlanul jelennek meg, így esetükben idősorok is előállíthatók, dinamika-vizsgálatok is lefolytathatók. A T-STAR adatsorai leggyakrabban a *területi fejlettség* fogalma kapcsán jutnak szerephez. Ez egy összetett, sokdimenziós és sokmutató fogalom, de mérésére – különféle matematikai-statisztikai elemzési eszközök, pl. faktoranalízis – segítségével a T-STAR adatbázis önmagában is lehetőséget ad. Ennél persze szűkebb értelmezési határok között mozgó társadalmi jelenségek is vizsgálhatók a T-STAR felhasználásával. Ha csak a demográfiai fejezetet vesszük elő, kutathatóvá válnak településeink népesedési tendenciái: egyes falucsoportok elnéptelenedése, előregedése, az országosan jellemző koncentrációs folyamatok, vagy épp a szuburbanizáció.

arányára vonatkozó információkat, a falvak sokaságánál tapasztalható demográfiai megújulás, fiatalodás etnikai hátterére is következtetni tudunk.

A KSH T-STAR adatbázisa a BMTrT felülvizsgálatai esetében alkalmas a bekövetkezett folyamatok változások detektálására.

Kidolgozása folyamatban van, a tervekészítéssel párhuzamosan, iteratív jelleggel történik....

⁴ http://www.espon.eu/main/Menu_Projects/Menu_AppliedResearch/tiptap.html

⁵ http://portal.ksh.hu/portal/page?_pageid=37,123834&_dad=portal&_schema=PORTAL

6. Összefoglalás

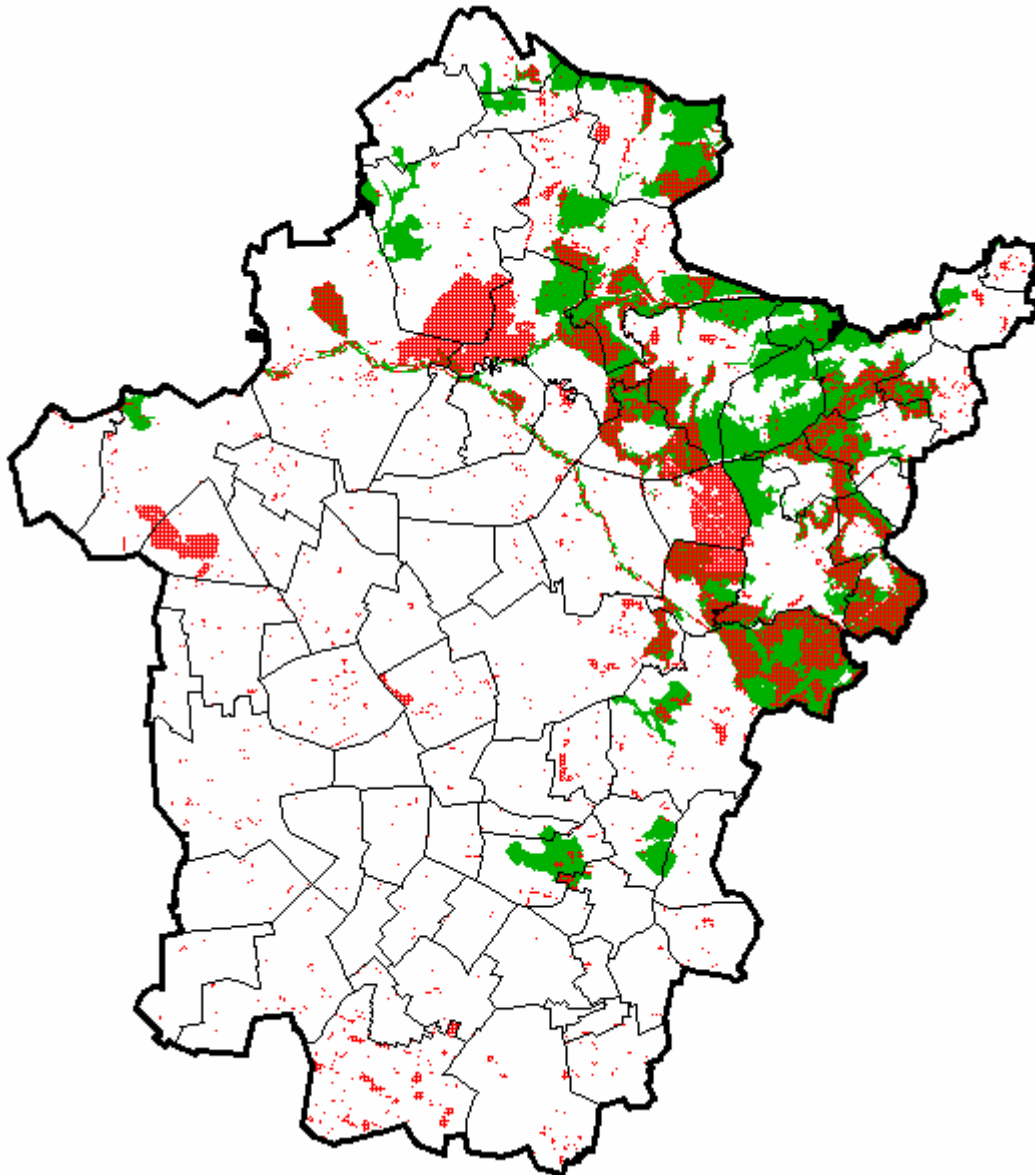
Kidolgozása folyamatban van, a tervekészítéssel párhuzamosan, iteratív jelleggel történik....

1. Melléklet**Békés Megye Területrendezési Terv módosítás környezeti vizsgálat ütemterve**

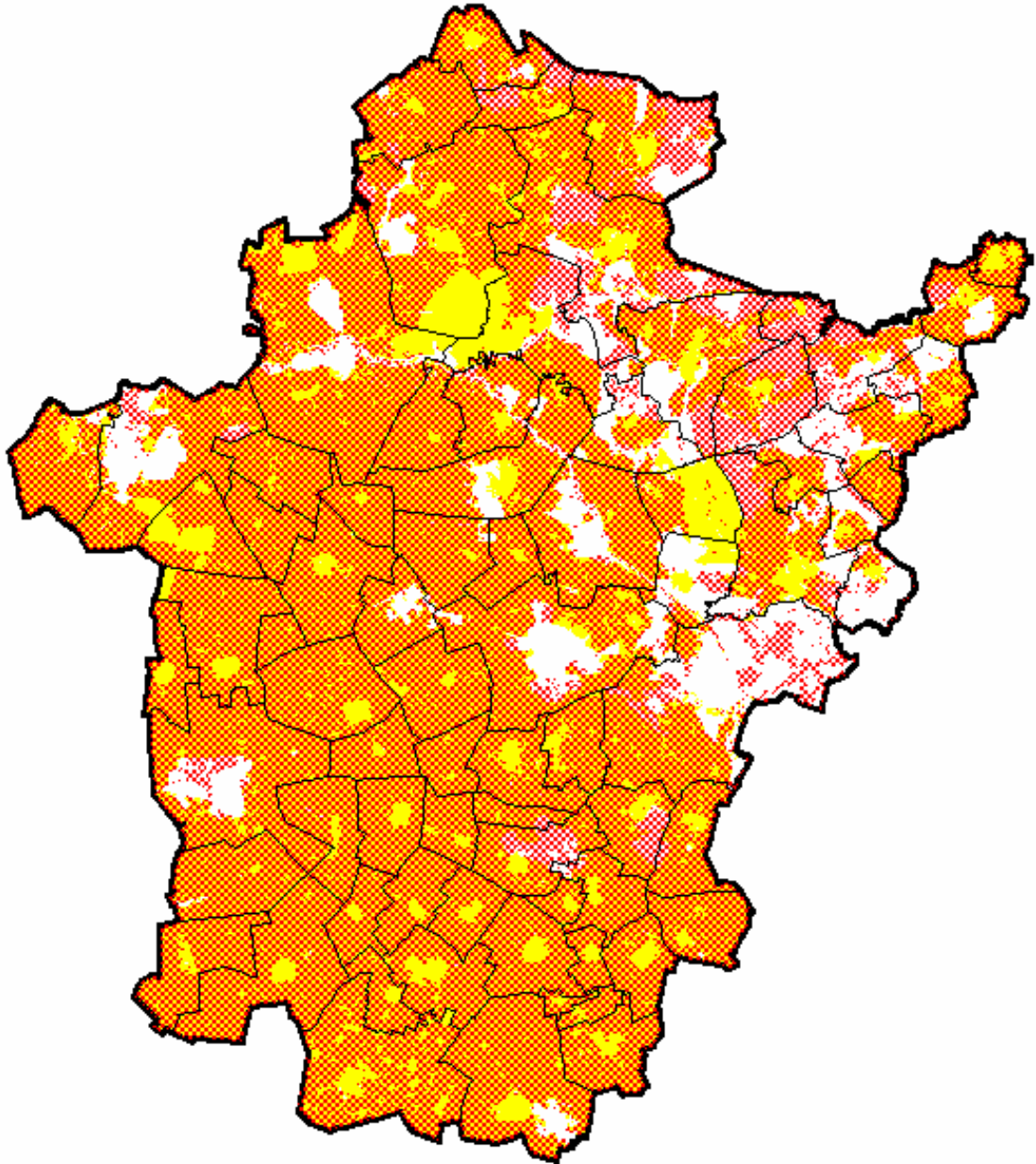
	Munkafázisok megnevezése	Időpont
1.	Környezeti értékelés tematikájának megküldése környezet védelméért felelős szervezeteknek.	2010. febr. 25.
2.	A tematika nyilvánosságra hozatala honlapon tájékoztatás helyi lapban.	2010. febr. 25.
3.	A környezeti vizsgálat elkészítése és átadása a megrendelő részére	2010. márc. 10.
4.	Békés Megyei Területrendezési Terv módosítás előkészítő és javaslattevő fázis és a környezeti értékelés postázása véleményezésre a jogszabályokban meghatározott szervezeteknek és Országos Környezetvédelmi Tanácsnak.	2010.jún. 21.
5.	A Békés Megyei Önkormányzat hivatalos honlapján közzétételre kerül környezeti értékelés egyeztetési dokumentációja, a területrendezési terv módosítás egyeztetési dokumentációja és az eljárással összefüggő összes nyilvános dokumentáció. A lakossági észrevételek megtételének lehetőségéről és módjáról helyi lapban és a megye honlapján közleményt jelenítünk meg.	2010.jún. 21.
6.	Egyeztetési folyamat – vélemények, észrevételek fogadása. Határidő:	2010. aug. 23.
7.	Vélemények és észrevételek figyelembevételéről tervezői válaszadás. A környezeti értékeléssel kapcsolatos eltérő vélemények egyeztetésére (igény esetén megbeszélés tartása).	2010. okt. 01.
8.	KÖZGYŰLÉSI rendelet alkotás és határozathozatal figyelembe véve a környezeti vizsgálat során kapott vélemények és észrevételek összegzését.	2011. máj. 10.
9.	A módosult Békés Megyei Területrendezési Tervhez a nyilvános hozzáférést a megye honlapján és a TeIR-ben biztosítjuk. A terv elfogadásáról és a nyilvánosságáról helyi lapban aduk tájékoztatást.	2011. máj. 31.
10.	Összefoglaló ismertetés készítése a módosult Békés Megyei Területrendezési Terv elfogadásáról, az elfogadás indokairól és a monitorozási intézkedésekről.	2011. máj. 31.
11.	Összefoglaló ismertető és a módosult Békés Megyei Területrendezési Terv megküldése a környezeti vizsgálatba bevont környezet védelméért felelős szervezeteknek és az Országos Környezetvédelmi Tanácsnak.	2011. máj. 31.

Megjegyzés: A megyei területrendezési terv felülvizsgálat, módosítás (218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet - a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól) és a környezeti vizsgálat (2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet - egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról) kidolgozása párhuzamosan folyik, a dokumentációk egyeztetése is együtt történik.

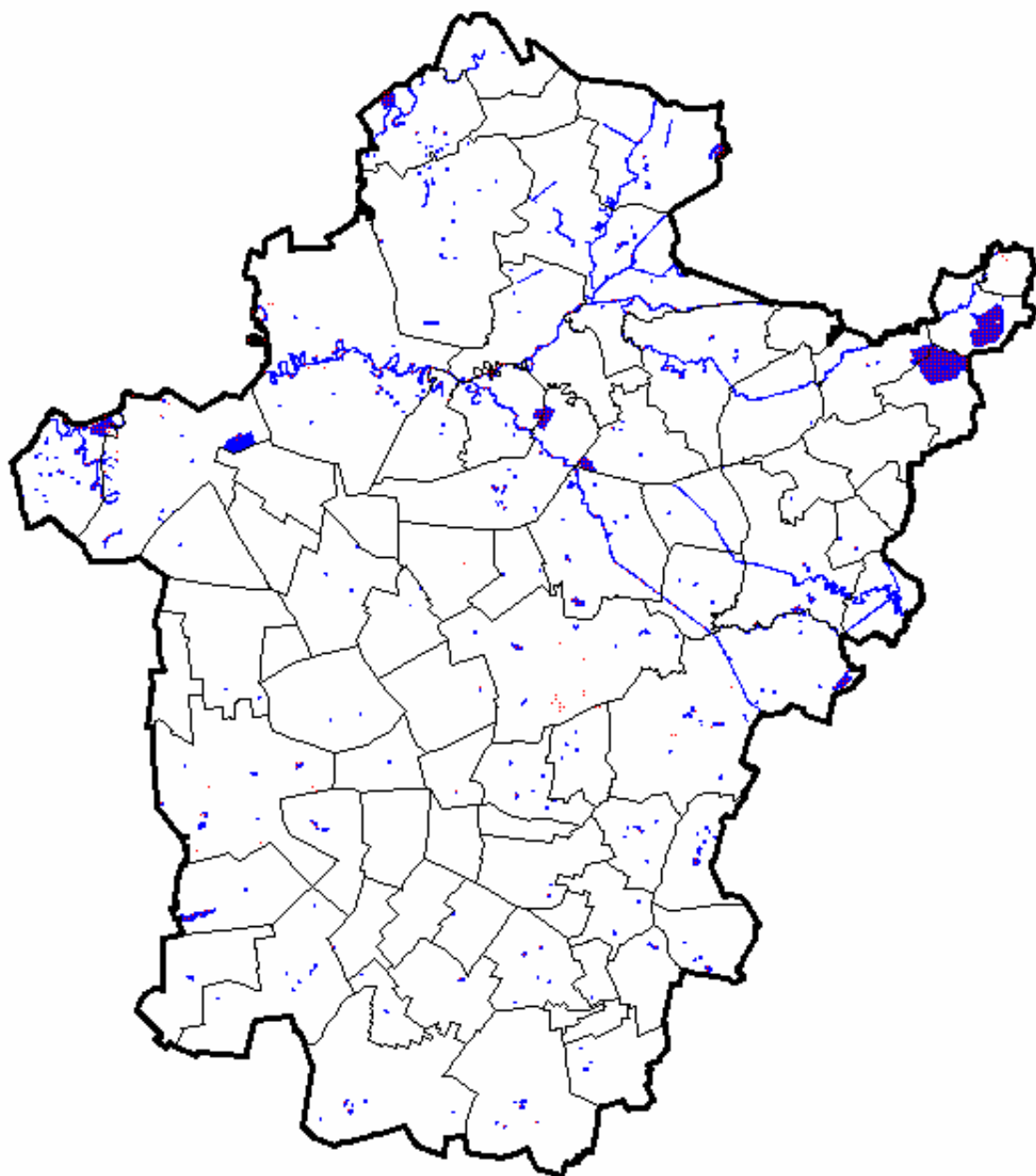
2. Melléklet Területi összehasonlítások térképei

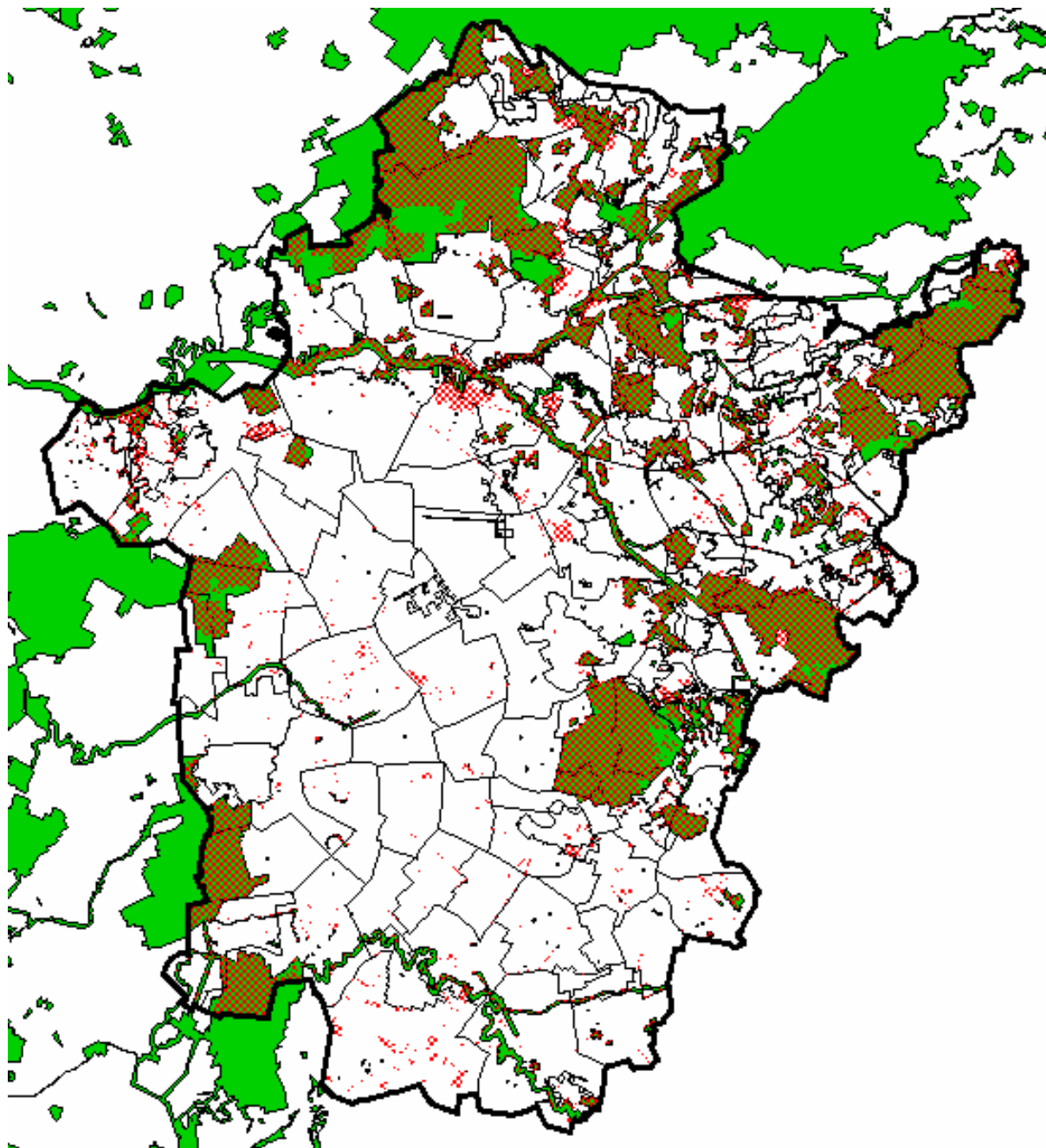
. ábra. OTrT szerinti meglévő erdők területe (sötétzöld, 79 863 ha) és a tervezett erdők területe (piros 58 115 ha)

ábra. Mezőgazdasági térség az OTTr-ben (sárga) és a terv mezőgazdasági térsége (piros), átfedés (narancs)

ábra. OTRT Vízgazdálkodási térség (kék)– tervezett (piros)

. ábra. Az OTTrT ökológiai hálózatának (zöld) és a BMTrT ökológiai hálózatának (piros) átfedése

Békés megye Területrendezési Terve módosítás Javaslattevő Tervfázis

Natura2000 hatásbecslési dokumentáció

(Munkaközi anyag)

Készítette:
Dr. Kollányi László,

Készült a Budapesti Corvinus Egyetem Tájtervezési és Területfejlesztési
Tanszékén a Pestterv Kft. megbízásából

Budapest, 2011 június

Tartalomjegyzék:

Bevezető

82

1. A terv általános bemutatása

2. Hatások általános bemutatása

- 2.1. Élőhely-fragmentáció és elszigetelődés
- 2.2. Zavarás
- 2.3. Szennyeződés
- 2.4. Területfoglalás

3. Az érintett Natura 2000 területek bemutatása (területenként)

3.1 Közlekedési infrastruktúra és Natura 2000 területek kapcsolata

- Natura 2000 terület neve
- Natura 2000 terület kódja
- A terület státusza
- A közösségi jelentőségű fajok felsorolása:
- A közösségi jelentőségű élőhely típusok felsorolása:
- Általános növényföldrajzi leírás
- A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása

3.2. A települési területek területek és Natura 2000 területek átfedéséből adódó, nem feloldható konfliktusok

- Natura 2000 terület neve
- Natura 2000 terület kódja
- A terület státusza
- A közösségi jelentőségű fajok felsorolása:
- A közösségi jelentőségű élőhely típusok felsorolása:
- Általános növényföldrajzi leírás
- A terület településrendezési szabályozása
- A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása
- Összegzés

3.3. A továbbtervezés során feloldható területhasználati konfliktusok

- Natura 2000 terület neve
- Natura 2000 terület kódja
- A terület státusza
- A közösségi jelentőségű fajok felsorolása:
- A közösségi jelentőségű élőhely típusok felsorolása:
- Általános növényföldrajzi leírás
- A terület településrendezési szabályozása
- A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása
- Összegzés

Összefoglaló

Bevezető

A Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció a tervek vagy beruházások a Natura2000 területekre gyakorolt hatását vizsgáló 266/2008 (XI. 6.) Korm. rendeletével módosított 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről 10. §-ban meghatározottak alapján a 14. Melléklet figyelembevételével készült.

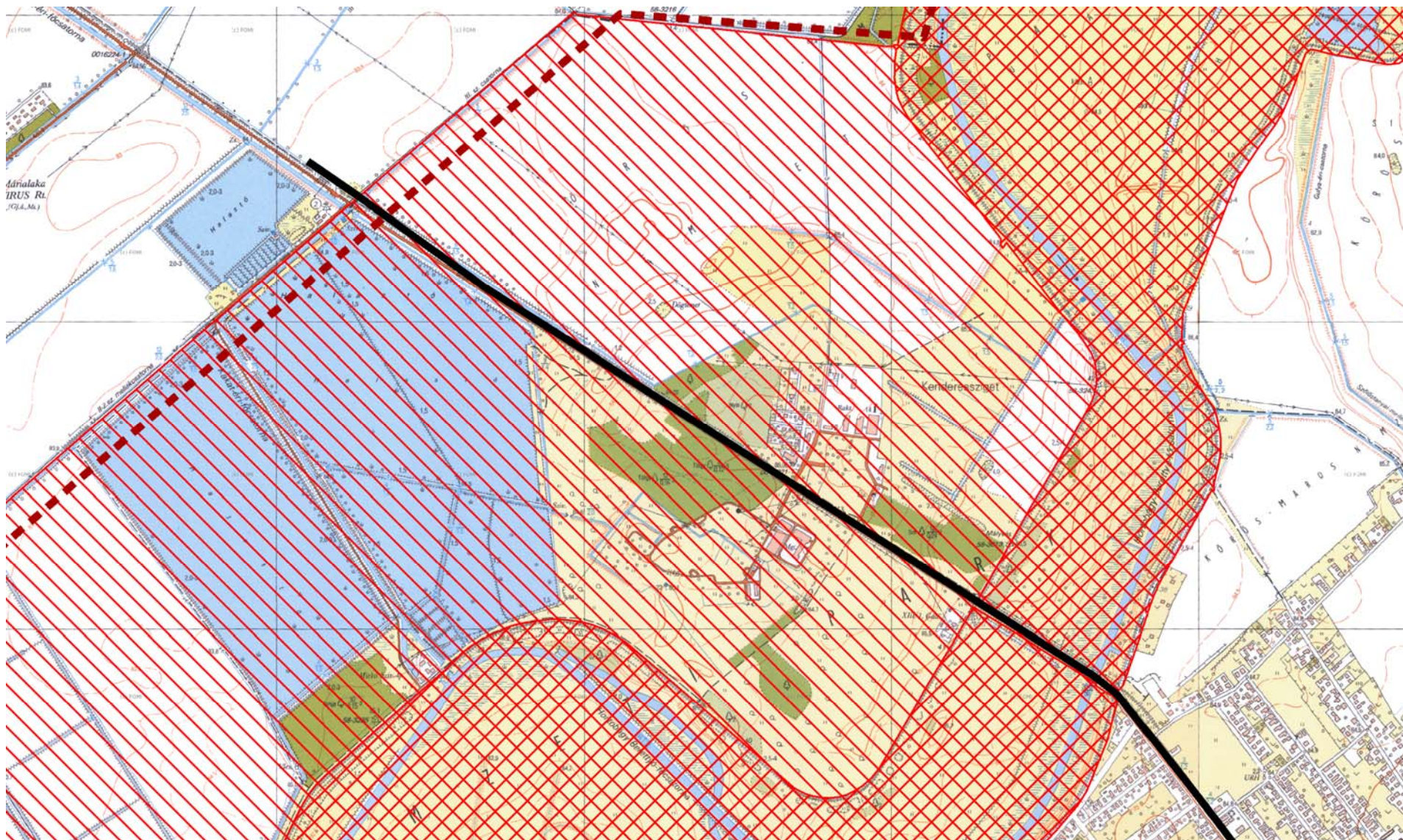
A Natura 2000 hatásbecslés a rendelkezésre bocsájtott Natura 2000 területek (állapot: 2011. 02. 16.) poligonja és a BMTrT szerkezeti terv fedvényeinek térinformatikai feldolgozásával készül.

A hatásbecslési dokumentáció figyelembe veszi, hogy a terv és a Natura 2000 területek kapcsolatának vizsgálatánál a törvény 8. § (1) bekezdését, amely szerint „... a Natura2000 terület jelölésekor jogszerűen, jogerős engedélynek megfelelően folytatott tevékenység korlátozás nélkül folytatható.”, ezért csak az új, ill. változtatásra kerülő infrastruktúra elemek vizsgálatára van szükség.

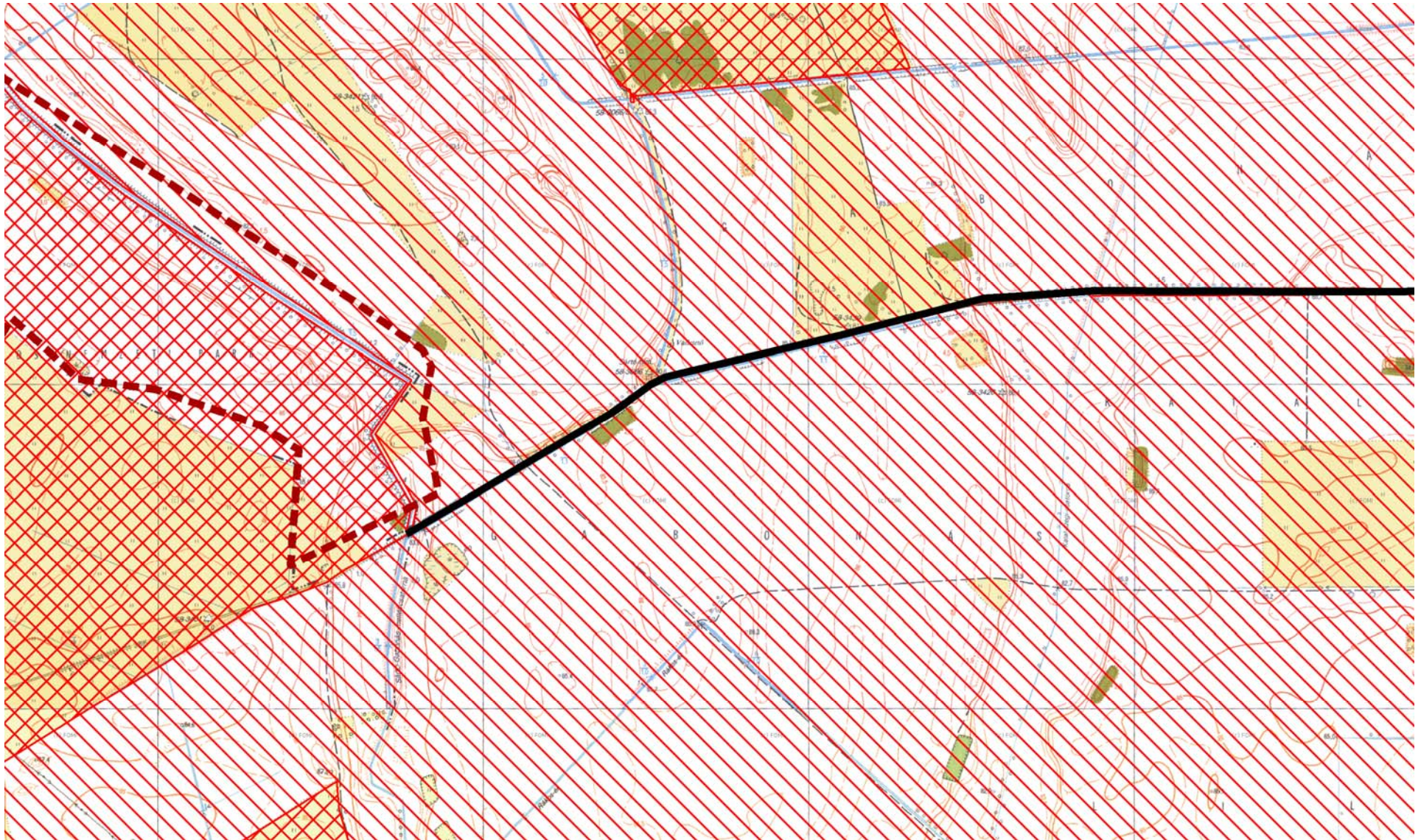
A Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció jelezte a BMTrT és a Natura 2000 területek egymással néhol ellentétes, azaz konfliktust okozó területhasználati problémáit. A regionális léptékben jelentkező problémák teljes körét feloldani nem tudja, sok esetben csak irányt tud mutatni az ágazati, valamint a településrendezési tervek számára.

A Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció a területrendezési terv alapján a júniusban elkészült szerkezeti és szabályozási tervek elemzésével a tervkészítéssel párhuzamosan, iteratív jelleggel készül. A mellékelt térképszelvények az első Natura2000 és közlekedési hálózat fejlesztés „átfedései” alapján készültek.

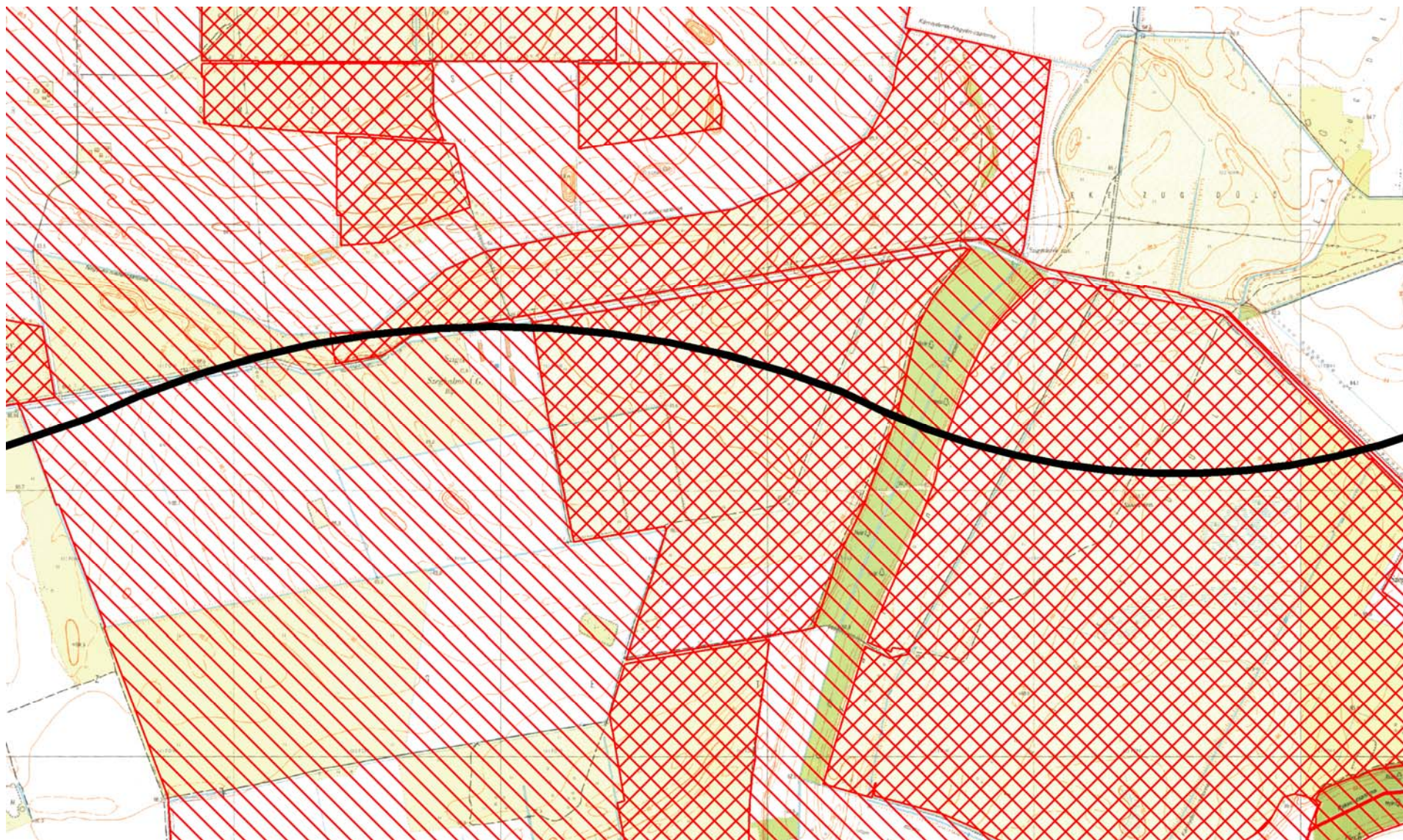
1.	4205 sz. út Natura 2000 területen					
	Natura 2000 terület neve:		Dévaványai-sík, Hortobágy-Berettyó			
	Natura 2000 terület kódja:		HUKM10003, HUKM20015			
Település:						
A terület státusza:		Különleges Madárvédelmi Terület, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület				
A közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhely típusoknak a felsorolása:						
Faj kód	Magyar név (latin név)	Pop.	Megőrzés	Élőhelytíp.kódja (* = kiem.)	Reprezentativitás	Kiterjedés (%)
1355	Vidra (<i>Lutra lutra</i>)	B	B	3150	C	12
1130	Ragadozó őn (<i>Aspius aspius</i>)	C	B	7140	C	10
1145	Réticsík (<i>Misgurnus fossilis</i>)	C	B	91E0 *	C	32
2555	Széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>)	C	B	91F0	C	5
1130	Ragadozó őn (<i>Aspius aspius</i>)	C	B	3160	C	5
1145	Réticsík (<i>Misgurnus fossilis</i>)	C	B			
A129	Túzok (<i>Otis tarda</i>)					
A127	Daru (<i>Grus grus</i>)					
A023	Bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>)					
A022	Törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>)					
A021	Bölgébika (<i>Botaurus stellaris</i>)					
A404	Parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>)					
A026	Kis Kócsag (<i>Egretta garzetta</i>)					
A027	Nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>)					
A029	Vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>)					
A030	Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)					
A034	Kanalgém (<i>Platalea leucorodia</i>)					
A075	Rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)					
A081	Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>)					
A084	Hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>)					
A097	Kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>)					
A132	Gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>)					
A196	Fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>)					
A197	Kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>)					
A222	Réti fűlesbagoly (<i>Asio flammeus</i>)					
A231	Szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)					
A272	Kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>)					
A339	Kis őrgébics (<i>Lanius minor</i>)					
A082	Kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>)					
A166	Réti cankó (<i>Tringa glareola</i>)					
A140	Aranylile (<i>Pluvialis apricaria</i>)					
A339	Tövisszűrő gébics (<i>Lanius collurio</i>)					
Specifikus célok:		<p>A hazai tűzokállomány egyik legfontosabb élőhelye. E globálisan veszélyeztetett faj országos állományának egyharmada a területen fordul elő. Fészkelő vonuló vízimadár állománya jelentős.</p> <p>A gyepterületek fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel (kaszálás, legeltetés). A gyepek cserjésedésének megakadályozása aktív élőhely kezeléssel.</p> <p>Az inváziós növényfajok (különösen a gyalogakác, amerikai kőris, keskenylevelű ezüstfa, zöld juhar, selyemkóró, fehér akác) visszaszorítása, terjedésének megakadályozása megfelelő természetvédelmi kezeléssel. A gyepek élőhelytípusok területi arányának növelése érdekében a hullámtéren fekvő szántóterületeken a földhasználat átalakítása (visszagyepesítés). A gépjárművek okozta taposási károk mérséklése a gyepterületeken. Megfelelő vízkormányzással az ökológiai igényeket figyelembe vevő vízhozam biztosítása. A felszíni vízhasználatok (vízkivételek, vízátervezések) az ökológiai szempontból szükséges mederben hagyandó vízhozam figyelembevételével történő megvalósítása. A vízfolyást befogadóként használó meglévő szennyvíztisztító telepek hatásfokának növelése. A jó halászati és horgászati gyakorlat bevezetése.</p>				
A kijelölés alapján szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, mértéke, térbeli kiterjedése:		A területen jelenleg is keresztül halad a 4205 sz. út.				

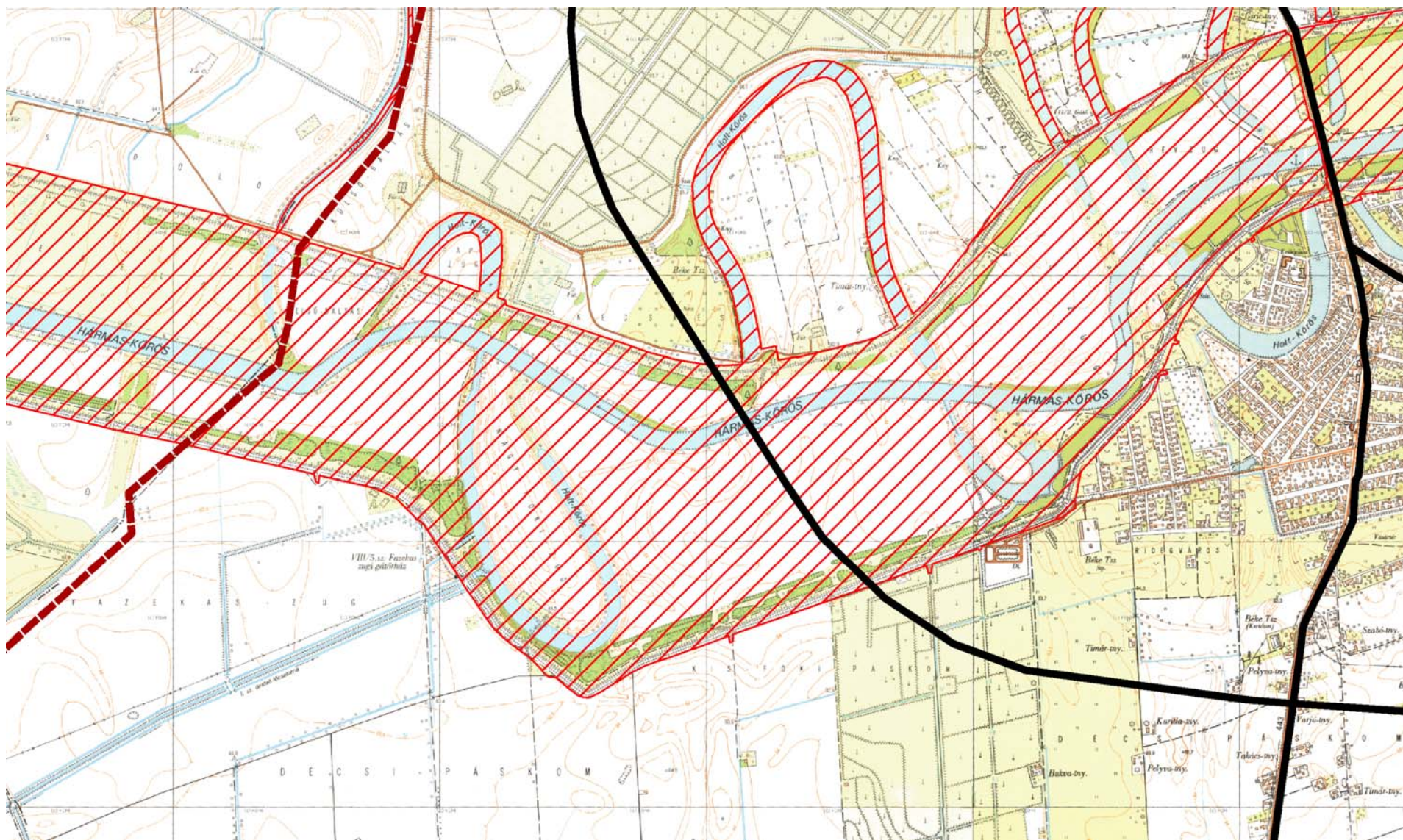
2.	42133 sz. út Natura 2000 területen					
	Natura 2000 terület neve:		Dévaványai-sík, Dévaványa környéki gyepek			
	Natura 2000 terület kódja:		HUKM10003, HUKM20014			
Település:						
A terület státusza:		Különleges Madárvédelmi Terület, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület				
A közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhely típusoknak a felsorolása:						
Faj kód	Magyar név (latin név)	Pop.	Megőrzés	Élőhelytíp.kódja (* = kiem.)	Reprezentativitás	Kiterjedés (%)
2633	Molnárgörény (<i>Mustela eversmannii</i>)	B	B	1530 *	B	65
1335	Úrge (<i>Spermophilus citellus</i>)	C	B	6250 *	D	1
1188	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	B	B			
1145	Réticsík (<i>Misgurnus fossilis</i>)	C	B			
1134	Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	C	B			
1149	Vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>)	C	B			
4035	Nagy szikibagoly (<i>Gortyna borellii lunata</i>)	B	B			
4081	Kisfészku aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>)	C	B			
A129	Túzok (<i>Otis tarda</i>)					
A127	Daru (<i>Grus grus</i>)					
A023	Bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>)					
A022	Törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>)					
A021	Bölmöbika (<i>Botaurus stellaris</i>)					
A404	Parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>)					
A026	Kis Kócsag (<i>Egretta garzetta</i>)					
A027	Nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>)					
A029	Vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>)					
A030	Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)					
A034	Kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>)					
A075	Rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)					
A081	Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>)					
A084	Hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>)					
A097	Kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>)					
A132	Gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>)					
A196	Fattyszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>)					
A197	Kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>)					
A222	Réti fülesbagoly (<i>Asio flammeus</i>)					
A231	Szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)					
A272	Kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>)					
A339	Kis őrgébics (<i>Lanius minor</i>)					
A082	Kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>)					
A166	Réti cankó (<i>Tringa glareola</i>)					
A140	Aranyilüle (<i>Pluvialis apricaria</i>)					
A339	Tövisszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>)					
Specifikus célok:		<p>A hazai tűzokállomány egyik legfontosabb élőhelye. E globálisan veszélyeztetett faj országos állományának egyharmada a területen fordul elő. Fészkelő vonuló vízimadár állománya jelentős.</p> <p>A pannon szikes sztyeppék és mocsarak élőhelytípus állományainak fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel (legeltetés, kaszálás). A pannon szikes sztyeppék és mocsarak élőhelytípusba tartozó sziki erdőspusztá-rét társulás állományainak esetében a legeltetés és kaszálás általános mellőzése; cserjésedés, gyomosodás esetén a kaszálás esetenkénti alkalmazása. Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési rendszer kialakítása a túllegettetés/alullegettetés elkerülése érdekében. A gyepek cserjésedésének megakadályozása aktív élőhelykezeléssel. Az inváziós növényfajok (többek között a keskenylevelű ezüstfa, fehér akác, gyalogakác, amerikai kóris, zöld juhar, selyemkóró) visszaszorítása, terjedésének megakadályozása megfelelő természetvédelmi kezeléssel.</p> <p>A gyepek és vizes élőhelyek természetesnek megfelelő vízellátásának biztosítása megfelelő vízkormányzással. A pannon szikes sztyeppék és mocsarak élőhelytípus területi arányának növelése, különösen a területek koherenciájának növelése, elsősorban a gyepterületek közé ékelődő, szántóföldi művelésre kevésbé alkalmas területek visszagyepesítésével. A gépjárművek okozta taposási károk mérséklése a gyepterületeken.</p>				
A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, mértéke, térbeli kiterjedése:		A területen jelenleg is keresztül halad a 42133 sz. út.				

3.	Elkerülő út Natura 2000 területen					
	Natura 2000 terület neve:		Dévaványai-sík, Dévaványa környéki gyepek			
	Natura 2000 terület kódja:		HUKM10003, HUKM20014			
Település:						
A terület státusza:		Különleges Madárvédelmi Terület, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület				
A közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhely típusoknak a felsorolása:						
Faj kód	Magyar név (latin név)	Pop.	Megőrzés	Élőhelytíp.kódja (* = kiem.)	Reprezentativitás	Kiterjedés (%)
2633	Molnárgörény (<i>Mustela eversmannii</i>)	B	B	1530 *	B	65
1335	Úrge (<i>Spermophilus citellus</i>)	C	B	6250 *	D	1
1188	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	B	B			
1145	Réticsík (<i>Misgurnus fossilis</i>)	C	B			
1134	Szívaványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	C	B			
1149	Vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>)	C	B			
4035	Nagy szikibagoly (<i>Gortyna borellii lunata</i>)	B	B			
4081	Kisfészű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>)	C	B			
A129	Túzok (<i>Otis tarda</i>)					
A127	Daru (<i>Grus grus</i>)					
A023	Bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>)					
A022	Törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>)					
A021	Bölgébika (<i>Botaurus stellaris</i>)					
A404	Parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>)					
A026	Kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>)					
A027	Nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>)					
A029	Vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>)					
A030	Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)					
A034	Kanalasgém (<i>Platalea leucorodia</i>)					
A075	Rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)					
A081	Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>)					
A084	Hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>)					
A097	Kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>)					
A132	Gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>)					
A196	Fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>)					
A197	Kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>)					
A222	Réti fülesbagoly (<i>Asio flammeus</i>)					
A231	Szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)					
A272	Kékbegy (<i>Luscinia svecica</i>)					
A339	Kis őrgébics (<i>Lanius minor</i>)					
A082	Kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>)					
A166	Réti cankó (<i>Tringa glareola</i>)					
A140	Aranyille (<i>Pluvialis apricaria</i>)					
A339	Tövisszűrő gébics (<i>Lanius collurio</i>)					
Specifikus célok:		<p>A hazai tűzokállomány egyik legfontosabb élőhelye. E globálisan veszélyeztetett faj országos állományának egyharmada a területen fordul elő. Fészkelő vonuló vízimadár állománya jelentős.</p> <p>A pannon szikes sztyepek és mocsarak élőhelytípus állományainak fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel (legeltetés, kaszálás). A pannon szikes sztyepek és mocsarak élőhelytípusba tartozó sziki erdőpuszta-rét társulás állományainak esetében a legeltetés és kaszálás általános mellőzése; cserjésedés, gyomosodás esetén a kaszálás esetenkénti alkalmazása. Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési rendszer kialakítása a túllegeltetés/alullegetetés elkerülése érdekében. A gyepek cserjésedésének megakadályozása aktív élőhelykezeléssel. Az inváziós növényfajok (többek között a keskenylevelű ezüstfa, fehér akác, gyalogakác, amerikai kóris, zöld juhar, selyemkóró) visszaszorítása, terjedésének megakadályozása megfelelő természetvédelmi kezeléssel.</p> <p>A gyepek és vizes élőhelyek természetesnek megfelelő vízellátásának biztosítása megfelelő vízkormányzással. A pannon szikes sztyepek és mocsarak élőhelytípus területi arányának növelése, különösen a területek koherenciájának növelése, elsősorban a gyepterületek közé ékelődő, szántóföldi művelésre kevésbé alkalmas területek visszagyepesítésével. A gépjárművek okozta taposási károk mérséklése a gyepterületeken.</p>				
A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, mértéke, térbeli kiterjedése:		Új elkerülő út.				

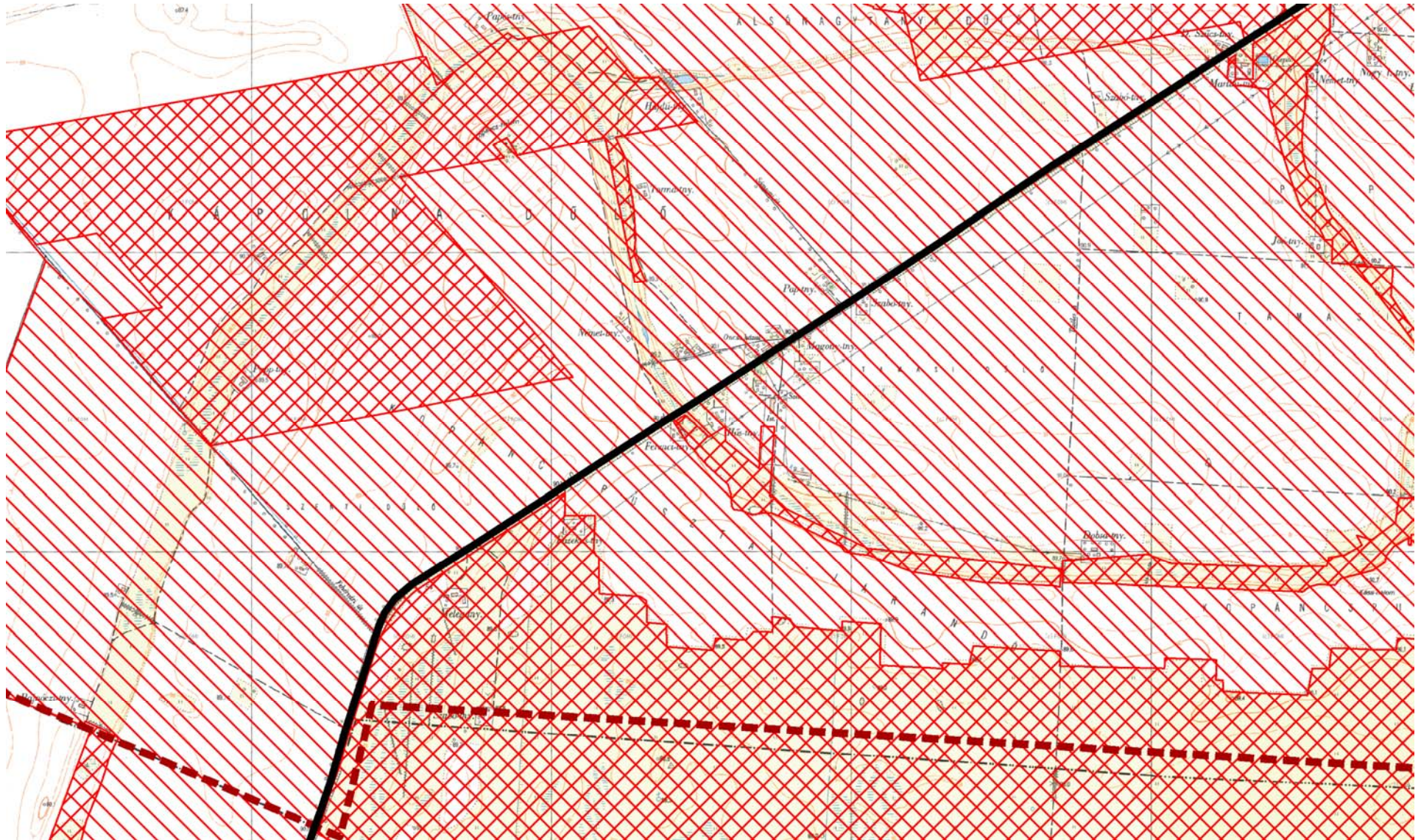

4.	Elkerülő út Natura 2000 területen					
	Natura 2000 terület neve:		Hármas-Körös			
	Natura 2000 terület kódja:		HUKM20017			
Település:						
A terület státusza:		kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület				
A közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhely típusoknak a felsorolása:						
Faj kód	Magyar név (latin név)	Pop.	Megőrzés	Élőhelytíp.kódja (* = kiem.)	Reprezentativitás	Kiterjedés (%)
1318	Tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>)	B	B	3150	B	7
1355	Vidra (<i>Lutra lutra</i>)	B	B	3270	C	3
1166	Közönséges tarajosgöte (<i>Triturus cristatus</i>)	C	B	6440	B	20
1220	Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>)	B	B	91E0 *	B	10
1188	Vöröshajú unka (<i>Bombina bombina</i>)	C	B	1530 *	D	1
2522	Garda (<i>Pelecus cultratus</i>)	C	B	6250 *	D	1
1124	Halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>)	B	B			
1159	Magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>)	C	B			
1130	Ragadozó őn (<i>Aspius aspius</i>)	B	B			
1145	Réticsík (<i>Misgurnus fossilis</i>)	C	B			
1157	Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>)	C	B			
1134	Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	C	B			
1149	Vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>)	C	B			
1032	Tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>)	C	B			
Specifikus célok:		<p>A gyepterületek fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel (kaszálás, legeltetés). A gyepek cserjésedésének megakadályozása aktív élőhelykezeléssel. Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési rendszer kialakítása a túlleltetés/alulleltetés elkerülése érdekében. Az inváziós növényfajok (különösen a gyalogakác, amerikai kőris, keskenylevelű ezüstfa, zöld juhar, selyemkóró, fehér akác) visszaszorítása, terjedésének megakadályozása megfelelő természetvédelmi kezeléssel.</p> <p>A puhafás ligeterdő élőhelytípusba tartozó erdőterületek esetében a természetesség növelése, a vágásérettségi kor emelése, a site-on belül kiegyenlített korosztály-szerkezet kialakítása és fenntartása.</p> <p>A gyepes, illetve erdős élőhelytípusok területi arányának növelése érdekében a hullámtéren fekvő szántóterületeken a földhasználat átalakítása (visszagyepesítés, erdősítés). A gépjárművek okozta taposási károk mérséklése a gyepterületeken.</p> <p>A puhafás ligeterdő élőhelytípusba tartozó erdőterületek esetében a természetesség növelése, a vágásérettségi kor emelése, a site-on belül kiegyenlített korosztály-szerkezet kialakítása és fenntartása. Természetközeli erdőkezelési eljárások bevezetése.</p> <p>A felszíni vízhasználatok (vízkivételek, vízátervezések) az ökológiai szempontból szükséges mederben hagyandó vízhozam figyelembevételével történő megvalósítása. A vízfolyást befogadóként használó meglévő szennyvíztisztító telepek hatásfokának növelése.</p> <p>A békésszentandrási duzzasztó az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével történő üzemeltetése.</p> <p>A mentett oldali és hullámtéri holtmedrek ökológiai igényeket figyelembe vevő vízellátásának biztosítása. A jó halászati és horgászati gyakorlat bevezetése.</p>				
A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, mértéke, térbeli kiterjedése:		Új elkerülő út.				

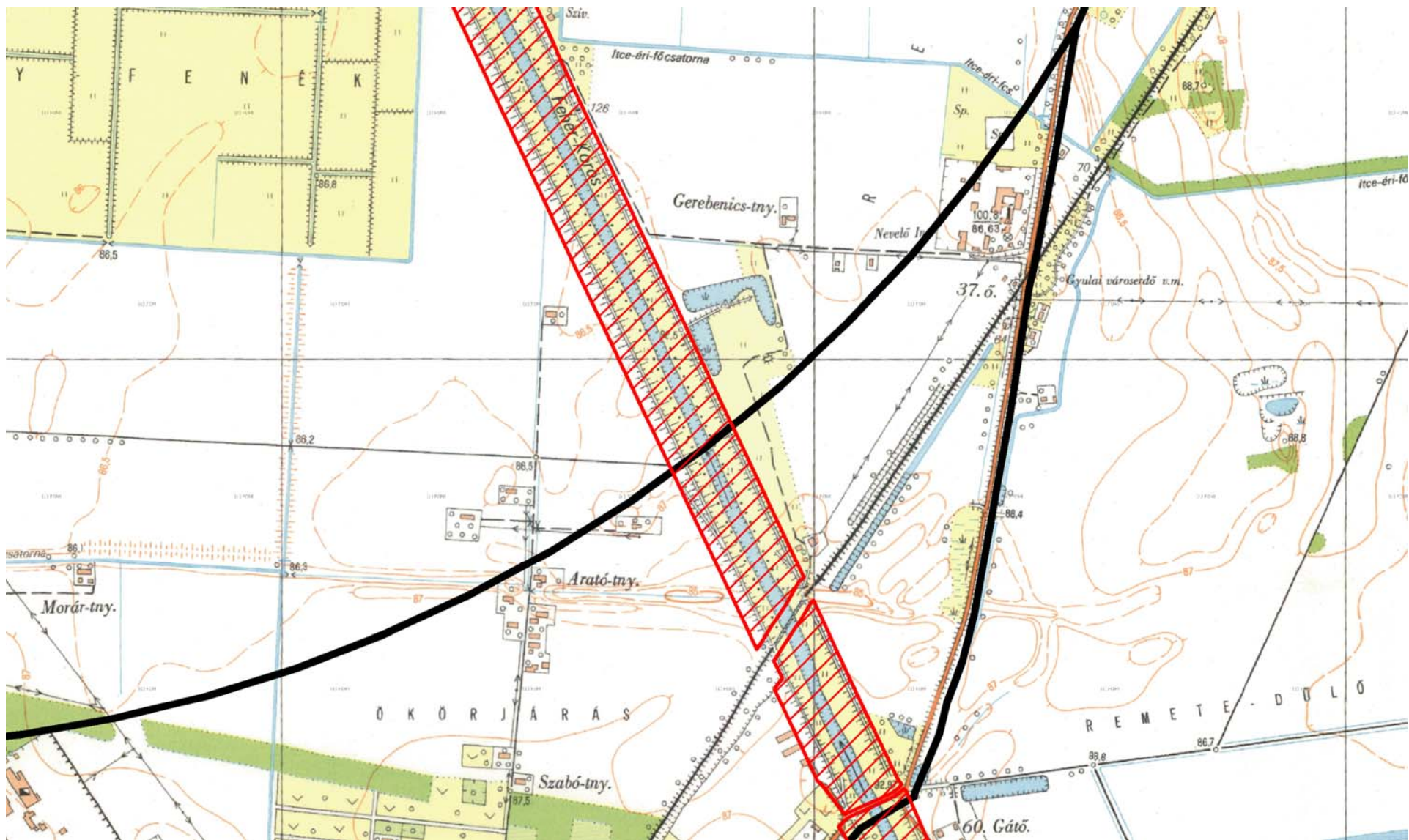

5.	Elkerülő út Natura 2000 területen					
	Natura 2000 terület neve:	Hármas-Körös				
	Natura 2000 terület kódja:	HUKM20017				
Település:						
A terület státusza:		kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület				
A közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhely típusoknak a felsorolása:						
Faj kód	Magyar név (latin név)	Pop.	Megőrzés	Élőhelytíp.kódja (* = kiem.)	Reprezentativitás	Kiterjedés (%)
1318	Tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>)	B	B	3150	B	7
1355	Vidra (<i>Lutra lutra</i>)	B	B	3270	C	3
1166	Közönséges tarajosgöte (<i>Triturus cristatus</i>)	C	B	6440	B	20
1220	Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>)	B	B	91E0 *	B	10
1188	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	C	B	1530 *	D	1
2522	Garda (<i>Pelecus cultratus</i>)	C	B	6250 *	D	1
1124	Halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>)	B	B			
1159	Magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>)	C	B			
1130	Ragadozó őn (<i>Aspius aspius</i>)	B	B			
1145	Réticsík (<i>Misgurnus fossilis</i>)	C	B			
1157	Selymes durbíncs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>)	C	B			
1134	Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	C	B			
1149	Vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>)	C	B			
1032	Tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>)	C	B			
Specifikus célok:		<p>A gyepterületek fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel (kaszálás, legeltetés).</p> <p>A gyepek cserjésedésének megakadályozása aktív élőhelykezeléssel. Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési rendszer kialakítása a túllegeltetés/alullegetetés elkerülése érdekében. Az inváziós növényfajok (különösen a gyalogakác, amerikai kőris, keskenylevelű ezüstfa, zöld juhar, selyemkóró, fehér akác) visszaszorítása, terjedésének megakadályozása megfelelő természetvédelmi kezeléssel.</p> <p>A puhafás ligeterdő élőhelytípusba tartozó erdőterületek esetében a természetesség növelése, a vágásérettségi kor emelése, a site-on belül kiegyenlített korosztály-szerkezet kialakítása és fenntartása.</p> <p>A gyepes, illetve erdős élőhelytípusok területi arányának növelése érdekében a hullámtéren fekvő szántóterületeken a földhasználat átalakítása (visszagyepesítés, erdősítés). A gépjárművek okozta taposási károk mérséklése a gyepterületeken.</p> <p>A puhafás ligeterdő élőhelytípusba tartozó erdőterületek esetében a természetesség növelése, a vágásérettségi kor emelése, a site-on belül kiegyenlített korosztály-szerkezet kialakítása és fenntartása. Természetközeli erdőkezelési eljárások bevezetése.</p> <p>A felszíni vízhasználatok (vízkivételek, víztávezetések) az ökológiai szempontból szükséges mederben hagyandó vízhozam figyelembevételével történő megvalósítása. A vízfolyást befogadóként használó meglévő szennyvíztisztító telepek hatásfokának növelése.</p> <p>A békésszentandrási duzzasztó az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével történő üzemeltetése.</p> <p>A mentett oldali és hullámtéri holtmedrek ökológiai igényeket figyelembe vevő vízellátásának biztosítása. A jó halászati és horgászati gyakorlat bevezetése.</p>				
A kijelölés alapján szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, mértéke, térbeli kiterjedése:		Új elkerülő út.				

6.	4432 sz. út Natura 2000 területen					
	Natura 2000 terület neve:		Hódmezővásárhely-környéki és Csanádi-háti puszták			
	Natura 2000 terület kódja:		HUKM10004			
Település:						
A terület státusza:		Különleges Madárvédelmi Terület				
A közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhely típusoknak a felsorolása:						
Faj kód	Magyar név (latin név)	Pop.	Megőrzés	Élőhelytíp.kódja (* = kiem.)	Reprezentativitás	Kiterjedés (%)
A129	Túzok (<i>Otis tarda</i>)	35-40 példány				
A138	Széki lile (<i>Charadrius alexandrinus</i>)	2-7 pár				
A166	Réti cankó (<i>Tringa glareola</i>)					
A151	Pajzsoscankó (<i>Philomachus pugnax</i>)					
A127	Daru (<i>Grus grus</i>)					
A021	Bölgébika (<i>Botaurus stellaris</i>)	10 pár				
A023	Bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	40 pár				
A026	Kis kócsag (<i>Egretta garzetta</i>)	10 pár				
A027	Nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>)	25 pár				
A030	Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)					
A031	Fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	25-35 pár				
A075	Rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)					
A081	Barna réthéja (<i>Circus aeruginosus</i>)	10-25 pár				
A097	Kék vércse (<i>Falco vespertinus</i>)	60 pár				
A131	Gólyatölcs (<i>Himantopus himantopus</i>)	8 pár				
A132	Gulipán (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	15 pár				
A222	Réti fülesbagoly (<i>Asio flammeus</i>)	max. 10 pár				
A339	Kis őrgébics (<i>Lanius minor</i>)	előfordul				
A140	Aranylile (<i>Pluvialis apricaria</i>)					
A339	Tövisszűrő gébics (<i>Lanius collurio</i>)	előfordul				
A103	Vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>)					
A396	Vörösnyakú lúd (<i>Branta ruficollis</i>)					
Specifikus célok:		<p>A terület legismertebb része a kardoskúti Fehér-tó, de az azt körülvevő pusztákon több hasonló szikes tó található, amelyek a gyepterületekkel együtt jelentős értéket képviselnek. A terület élőhelyei szerves egységet képeznek a madarak számára a közeli Csanádi-hát területével. A tavakon pihenő vonuló, és a terület pusztáin fészkelő madarak is szétszóródnak táplálkozásukkor a területen. A Blaskovics-, Nagykopáncsi-, és Montágpuszták alkotta élőhelyegyüttes a pusztai madárfajok számára is fontos élőhely, de megfelelő vízborítású években jelentős vízimadár-vonulóhely is.</p> <p>A területek a térség legfontosabb pihenőhelyei a vonuló vízimadarak számára. A kardoskúti Fehér-tó a Magyarországon átvonuló daruállomány (amely Európa vonuló daruállományának mintegy 60%-a) három tradicionális pihenőhelye közé tartozik, főként a tavaszi időszakban. A pusztákon, különösen a Ficséri-pusztán jelentős kékvércse-állomány él, nagy része, a varjúfélék eltűnése miatt mesterséges fészkelőhelyekben. A pitvarosi területek egykor jelentős kékvércse-állománya lecsökkent, a vetési varjú eltűnése és a legeltetés elmaradása miatt; a tűzokállomány ma is jelentős.</p> <p>A kardoskúti Fehér-tó, de a többi pusztai terület számára is a legnagyobb veszélyt a túlszartornázás miatti kiszáradás, és a legelő állatállomány hiánya jelenti. Helyenként a vadászat és a gyógynövénygyűjtés okoz problémákat</p>				
A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, mértéke, térbeli kiterjedése:		Meglévő út				

7.	Új út Natura 2000 területen					
	Natura 2000 terület neve:		Fekete-, Fehér- és Kettős-Körös			
	Natura 2000 terület kódja:		HUKM20012			
Település:						
A terület státusza:		kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület				
A közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhely típusoknak a felsorolása:						
Faj kód	Magyar név (latin név)	Pop.	Megőrzés	Élőhelytíp.kódja (* = kiem.)	Reprezentativitás	Kiterjedés (%)
1318	Tavi denevér (<i>Myotis dasycneme</i>)	B	B	91E0 *	B	25
1355	Vidra (<i>Lutra lutra</i>)	B	B	6440	B	8
1220	Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>)	C	B	3150	D	2
1188	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	C	B	3270	C	3
1124	Halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>)	B	B			
1130	Ragadozó őn (<i>Aspius aspius</i>)	B	B			
1157	Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>)	C	B			
1134	Szívárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	B	B			
1149	Vágócsík (<i>Cobitis taenia</i>)	C	B			
4057	Bánáti csiga (<i>Chilostoma banaticum</i>)	B	B			
1032	Tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>)	C	B			
Specifikus célok:		<p>A gyepterületek fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel (kaszálás, legeltetés). A gyepek cserjésedésének megakadályozása aktív élőhelykezeléssel. Az inváziós növényfajok (különösen a gyalogakác, amerikai kiris, keskenylevelű ezüstfa, zöld juhar, selyemkóró, fehér akác) visszaszorítása, terjedésének megakadályozása megfelelő természetvédelmi kezeléssel. A gépjárművek okozta taposási károk mérséklése a gyepterületeken.</p> <p>A puhafás ligeterdő élőhelytípusba tartozó erdőterületek esetében a természetesség növelése, a vágásérettségi kor emelése, a site-on belül kiegyenlített korosztály-szerkezet kialakítása és fenntartása. A gyepes, illetve erdis élőhelytípusok területi arányának növelése érdekében a hullámtéren fekvő szántóterületeken a földhasználat átalakítása (visszagyepesítés, erdősítés). Természetközeli erdőkezelési eljárások bevezetése.</p> <p>A felszíni vízhasználatok (vízkivételek, víztávezetések) az ökológiai szempontból szükséges mederben hagyandó vízhozam figyelembevételével történő megvalósítása.</p> <p>A vízfolyást befogadóként használó meglévő szennyvíztisztító telepek hatásfokának növelése. A békési és a körösladányi duzzasztók az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével történő üzemeltetése.</p> <p>A mentett oldali és hullámtéri holtmedrek ökológiai igényeket figyelembe vevő vízellátásának biztosítása. A jó halászati és horgászati gyakorlat bevezetése.</p>				
A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, mértéke, térbeli kiterjedése:		Új út.				

8.	4433 sz. út Natura 2000 területen					
	Natura 2000 terület neve:		Kígyósi-puszta			
	Natura 2000 terület kódja:		HUKM10001			
Település:						
A terület státusza:		Különleges Madárvédelmi Terület				
A közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhely típusoknak a felsorolása:						
Faj kód	Magyar név (latin név)	Pop.	Megőrzés	Élőhelytíp.kódja (* = kiem.)	Reprezentativitás	Kiterjedés (%)
A021	Bölgömbika (<i>Botaurus stellaris</i>)	8-10 pár	A021			
A023	Bakcsó (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	max. 75 pár	A023			
A029	Vörös gém (<i>Ardea purpurea</i>)	8-10 pár	A029			
A030	Fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)		A030			
A031	Fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	20 pár	A031			
A060	Cigányréce (<i>Aythya nyroca</i>)		A060			
max. 10 pár			max. 10 pár			
A081	Barna rétihéja (<i>Circus aeruginosus</i>)	10-15 pár	A081			
A084	Hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>)	1-2 pár	A084			
A196	Fattyúszerkő (<i>Chlidonias hybridus</i>)	max. 200 pár	A196			
A197	Kormos szerkő (<i>Chlidonias niger</i>)	max. 30 pár	A197			
A222	Réti fülesbagoly (<i>Asio flammeus</i>)	max. 32 pár	A222			
A127	Daru (<i>Grus grus</i>)		A127			
A166	Réti cankó (<i>Tringa glareola</i>)		A166			
A082	Kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>)		A082			
A131	Gólyatöcs (<i>Himantopus himantopus</i>)	max. 75 pár	A131			
A119	Pettyes vízcisze (<i>Porzana porzana</i>)	10-15 pár	A119			
A140	Aranylile (<i>Pluvialis apricaria</i>)		A140			
A027	Nagy kócsag (<i>Egretta alba</i>)		A027			
A122	Haris (<i>Crex crex</i>)		A122			
előfordul			előfordul			
A193	Küszvágó csér (<i>Sterna hirundo</i>)		A193			
A231	Szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)	előfordul	A231			
A339	Kis őrgébics (<i>Lanius minor</i>)		A339			
előfordul			előfordul			
A339	Tövisszúró gébics (<i>Lanius collurio</i>)	előfordul	A339			
Specifikus célok:		<p>A síksági pannon löszgyepek, valamint a pannon szikes sztyeppek és mocsarak élőhelytípusok állományainak fenntartása aktív természetvédelmi kezeléssel (legeltetés, kaszálás). A pannon szikes sztyeppek és mocsarak élőhelytípusba tartozó sziki erdőspuszta-rét társulás állományainak esetében a legeltetés és kaszálás általános mellőzése; cserjésedés, gyomosodás esetén a kaszálás esetenkénti alkalmazása. Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési rendszer kialakítása a túllegeltetés/alullegetetés elkerülése érdekében.</p> <p>A gyepek cserjésedésének megakadályozása aktív élőhelykezeléssel. Az inváziós növényfajok (elsősorban a keskenylevelű ezüstfa, fehér akác, selyemkóró, amerikai kőrís, gyalogakác) visszaszorítása, terjedésének megakadályozása megfelelő természetvédelmi kezeléssel.</p> <p>A gyepek és vizes élőhelyek természetesnek megfelelő vízellátásának biztosítása megfelelő vízkormányzással. A pannon szikes sztyeppek és mocsarak, valamint a síksági pannon löszgyepek élőhelytípusok területi arányának növelése, különösen a területek koherenciájának növelése, elsősorban a gyepterületek közé ékelődő, szántóföldi művelésre kevésbé alkalmas területek visszagyepesítésével. A gépjárművek okozta taposási károk mérséklése a gyepterületeken. A dobozi pikkelyescsiga (<i>Hygromia kovacsii</i>) állományainak fenntartása érdekében többszintű, cserjefajokban gazdag természetszerű keményfás ligeterdők kialakítása.</p>				
A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, mértéke, térbeli kiterjedése:		Meglévő út.				

